

TURUK

2019, Yıl/Year: 7, Sayı/Issue:16, ISSN: 2147-8872

TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
TURUK International Language, Literature and Folklore Researches Journal

Geliş Tarihi / *Date of Received*: **20.01.2019**

Kabul Tarihi / *Date of Accepted*: **13.03.2019**

Sayfa / *Page*: 361-396

Research Article / Araştırma Makalesi

Doi: <http://dx.doi.org/10.12992/TURUK690>

Yazar / *Writer*:

Hüsna Nur AĞYILDIZ

Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Ana
Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi
husnaagyildiz@gmail.com

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ T445 NUMARADA MECMUATÜL-EŞ'AR ADIYLA KAYITLI BİR ŞİİR MECMUASI*

Öz

Şiir mecmuaları, farklı şairlere ait farklı tür ve şekildeki (manzum ve mensur) şiirleri bir araya getiren seçkilerdir. Mecmualar, bilinen veya bilinmeyen çeşitli şairlerin şiirlerine, çoğu zaman yüzyıl farkı gözetmeksizin yer verdiği için önemli metinlerdir. Ayrıca derleyicisinin ve derlendiği dönemin edebi beğenisini, kültürünü, tarihini ve edebi zevkini yansıtmaya yönüyle de edebiyat tarihimizin özellikle de Klasik Türk Edebiyatı alanının yardımcı kaynakları arasındaki önemini korumuştur. Edebiyat tarihine dair tespit yaparken mecmuaların varlığı göz ardı edilmemelidir. Bazen bir şairin yayımlanmış divanında olmayan şiirleri dahi mecmualarda tespit edilebilmiştir.

Üzerinde çalıştığımız eser, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 numarada "Mecmuatü'l-Eş'ar" adıyla kayıtlı bir şiir mecmuasıdır. İstinsah tarihi ve yeri belli olmayan bu mecmuanın müstensihisi ise araştırmalarda adına rastlayamadığımız "Kevser" mahlaslı bir şairdir. Öncelikle 80 varaktan oluşan bu mecmuanın dış yapısı, dil ve muhteva özellikleri tanıtılmıştır. Daha sonra mecmua türlerine, şiir mecmualarının önemine, mecmuada alfabetik olarak sıralanan şair ve bunların şiirlerine,

* Bu makale, "Mecmu'atü'l-Eş'ar, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, Numara: T445 (1a-40b), (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)" başlıklı yüksek lisans tezinden (Sakarya 2019) yararlanılarak üretilmiştir.

mecmuayı yazanın şairlere teveccühüne, mecmuada önemli görülen bazı hususlara değinilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Mecmua, Şiir, Şiir Mecmuaları, Klasik Türk Edebiyatı, Divan Şiiri

**ABOUT THE POETRY MECMUA REGISTERED AT NUMBER T445 IN
İSTANBUL UNIVERSITY NADİR ESERLER LIBRARY**

Abstract

Poetry mecmuas are works which bring the poems (verse and prose) in different genre and form belonging to different poets together. Mecmuas are important texts because they give place to poems of various known or unknown poets often regardless of the century difference. In addition, they have maintained their importance among the auxiliary sources of our literature history and especially the field of Classical Turkish Literature because they reflect culture, history and literary taste of their compilers and the period they were compiled. When determining the literature history, the presence of mecmuas should not be ignored. Sometimes, even the poems which do not take place in the published divan of a poet have been determined in mecmuas.

The work that we are working on is a poetry mecmua registered with the name of “Mecmuatü’l-Eş’ar” on number T445 in İstanbul University Nadir Eserler Library. Copying date and place of the mecmua are not definite. However, its copyist is a poet who has pen name “Kevser” that we could not come across in the researches. Firstly, the mecmua which consists of 80 sheets has been introduced in terms of external structure, language and content features. Then, the types of mecmua, the importance of poetry mecmuas, the poets listed alphabetically in the mecmua and their poems, compliment of the poet who wrote the mecmua to the poets and some matters considered important in the mecmua have been stated.

Keywords: Mecmua, Poem, Poetry Mecmuas, Classical Turkish Literature, Ottoman Poem

GİRİŞ

Türk edebiyatında ve özellikle Klasik Türk edebiyatında bir tür olarak da değerlendirilebilen mecmua, birden fazla mana ile karşımıza çıkmaktadır.

Mecmua kelimesi “dağınık şeyleri bir araya getirmek, toplamak” manasındaki Arapça cem kökünden türeyen mecmudan (bir araya getirilmiş, toplanmış, derilmiş, cem edilmiş) gelmektedir (Uzun, DİA, “Mecmua” C.28/ 2003: 265). Mecmu kelimesinin tamlamalarda ortaya çıkan aynı manadaki müennes biçimi olan mecmua (Ayverdi, 2010: 784), düzenli bir şekilde toplanıp biriktirilmiş, cem olunmuş, bir araya getirilmiş şeylerin tamamı, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, top, tüm demektir (Devellioğlu, 2010: 689). Mecmuanın yanı sıra mecami, mecma, cami gibi aynı kökten türeyen kelimelerle-yalnız Osmanlı Türkçe’sinde- cüzdan, defter ve ceride isimleri de

aynı anlamda kullanılmıştır. Bunun yanında Farsça'da "dilenci, dilenci çantası, dağarcık, torba" gibi anlamlara gelen keşkul kelimesi de Arapça'da "mecmua, antoloji" anlamında kullanılıp Amili'nin aynı adlı eseriyle (el-keşkül) özdeşleşmiştir. Türk edebiyatındaki cönkleri hatırlatan bu eser, yazarın hayatı boyunca okuduğu eserlerde karşılaştığı parçaların düzensiz bir şekilde bir araya toplanmasıyla oluşturulmuştur (Elmalı, DİA, "El-keşkul", C.25/ 2002: 324).

Terim olarak ise, benzer konudaki yazıları içeren yazıların toplanıp biriktirildiği, içinde şiirler, seçilmiş söz ve yazıların bulunduğu el yazması eser, kitap anlamında kullanılır. Mustafa Uzun da mecmuaların birer derleme kitaplar olduğunu ifade eder ve bunlara örnek olarak mecmua-i fetava, mecmua-i tevahir, mecmua-i eşar, mecmuatü'r-resaili verir. Bunlara ek olarak mecmuanın başlangıçta birçok bakımdan benzediği cönk gibi ayetlerin, hadislerin, duaların, şiirlerin, ilahilerin mektupların, notların vb. derlendiği bir not defteri şeklinde ortaya çıktığını, zamanla da gelişim göstererek düzenli hale gelip bir kitap veya telif türü özelliği kazandığını ifade eder. Mecmuanın terim olarak kullanıldığı diğer bir anlam da belirli aralıklarla çıkan, belli konularda ve çeşitli yazarlarca yazılan yazılardan meydana gelen süreli yayım, dergidir. Mecmua teriminin dergi anlamında kullanılması Tanzimat'tan sonra olmuş ve ilk dergilerde de mecmua terimine yer verilmiştir. Tabi sonraları mecmua kelimesi kullanılmadan dergiler sadece adlarıyla anılmıştır (Pala, 2004: 300; Ayverdi, 2010: 784; AKM Yay. C.4/ 2005: 313). Bununla birlikte bu isimlerden herhangi birini taşımadığı halde mecmua özelliğine sahip pek çok eser de mevcuttur (Uzun, DİA, "Mecmua" C.28/ 2003: 265).

Mustafa Uzun'a göre İslam kültüründe mecmua türünün doğuşu Hz. Peygamber dönemine kadar uzanmaktadır. Hz. Muhammed'in hadis yazımına izin vermesiyle birlikte bazı sahabeler peygamberden duyduklarını, daha adı konmamış olan mecmua türünde düzene koyma anlayışı içinde kendi seçim, ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirince hadis literatüründe sahife, cüz ve kitap adıyla zikredilen ilk derlemeler ortaya çıkmış olur. Ayrıca Uzun, bu ilk derlemelerin, örneklerin ortaya çıkışından birkaç yüzyıl sonra da mecmuaların asıl hüviyetini kazanıp artık türlerine göre bazı düzen ve biçimlerini alarak Araplar, Türkler ve Farslar arasında yayılma imkânlarına kavuştuğunu, not defterlerinden oluşan özel mecmualar dışındaki mecmuaların Osmanlı dönemimdeki gelişiminin XV. Yüzyıldan itibaren dikkat çekme şeklinde XVI. Yüzyıldan sonra ise sayı ve çeşit açısından artış gösterme biçiminde seyrettiğini de dile getirir (Uzun, DİA, "Mecmua" C.28/ 2003: 266).

Mecmualar genel nitelikleri ve içeriklerine göre adlandırılırlar. İçinde nazirelerin bulunduğu derlemelere nazire mecmuası denir. Ömer b.Mezi'din Mecmuatü'n-Nezair'i, Eğridirli Hacı Kemal'in Camiu'n-Nezair'i, Edirneli Nazmi'nin Mecmau'n-Nezair'i, Budinli Hisali'nin Metalü'n-Nezair'i bunlara örnektir. Seçme şiirleri içeren mecmualar ise Mecmua-i Eş'ar veya Mecmuatü'l-Eş'ar genel adıyla anılmaktadır. Ki bu tarz mecmuaların kimin tarafından derlendiği çoğu zaman belli değildir ve derleme yoluyla oluşturulan bu mecmualar tamamen derlemecinin zevkine bağlıdır. Bu açıdan çok düzgün ve düzenli mecmualar yanında düzensiz mecmualar da vardır (Pala, 2004: 300). Nitekim üzerinde çalıştığımız İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuası, "Mecmuatü'l-Eş'ar" kapsamındaki seçme şiirleri içeren türdendir ve düzensiz bir biçimde yazılmıştır.

MECMUA TASNİFİ VE TÜRLERİ

Mecmualar üzerinde pek çok tasnif çalışması mevcuttur. Günay Kut'un mecmua hakkındaki tasnifi şu şekildedir:

1. Nazire Mecmuaları (Mecmuatü'n-nezâir, Câmîü'n Nezâir, Mecmaü'n nezâir, Pervane Bey Mecmuası, Metâliü'n-nezâir)
2. Seçme Şiirden Oluşan Mecmualar: (Mecmua-i eş'ar, Mecmuatü'l-eş'ar)
3. Konusu Aynı Olan Eserlerin Bir Araya Getirilmesiyle Oluşturulan Mecmualar
4. Karışık Olan Mecmualar
5. Derleyeni Belli Kişiler Tarafından Meydana Getirilmiş Olan Mecmualar (Kut, 1986: 170-173)

Mecmuaların türleri, tıpkı adları gibi içeriklerine göre de çeşitlilik gösterir. Yapılan araştırmalar sonucu pek çok farklı konu etrafında oluşmuş mecmuaların varlığını görmekteyiz. Örneğin: şiir mecmuaları (mecmû'a-i eş'âr), risale mecmuaları(mecmû'atü'r-resâ'il), hadis mecmuaları (mecmû'atü'l-ehâdîs), dua mecmuaları (mecmû'a-i ed'îye), tarih manzumelerini kapsayan mecmualar (mecmû'a-i tevârih), fetva mecmuaları (mecmû'a-i fetâvâ), fevâid mecmuaları (mecmû'a-i fevâ'id), hutbe mecmuaları (mecmû'atü'l-huteb), tıpla alakalı mecmualar (mecmû'a-i tıb, mecmû'a-i mücerrebât, mecmû'a-i mu'âlece), gizli ilimlerden bahseden mecmualar (mecmû'atü'l-havâss, mecmû'a-i cifr ve reml, mecmû'a-i ilm-i nücûm, mecmû'a-i tılısmât), letaif mecmuaları (mecmû'atü'l-letâ'if), zikir ve evrâd mecmuaları (mecmû'a-i zikr ü evrâd), hikâye mecmuaları (mecmû'a-i hikâyât), münşe'ât mecmuaları (mecmû'a-i münşe'ât), müzikle ilgili mecmualar (mecmû'a-i beste ve semâ'î, mecmû'a-i mûsikî, mecmû'a-i ilâhiyyât, mecmû'a-i sâz u söz), mektup mecmuaları (mecmû'a-i mekâtib), müsvedde mecmuaları (mecmû'a-i müsevvedât), ilâm mecmuaları (mecmû'a-i sukûk), hadis ve tefsir gibi kaynaklardan edinilen dinî bilgilerin yer aldığı mecmualar (mecmû'a-i menkûlât) bunlardan yalnızca bazılarıdır.

Mecmualar arasında klasik şiirimize ait türler ve nazım biçimlerine özel manzumelerin toplandığı mecmualarında bir hayli fazla olması gözden kaçmamaktadır: Kaside mecmuaları (mecmû'atü'l-kasâ'id),gazel mecmuaları (mecmû'a-i gazeliyât), nazire mecmuaları (mecmû'atü'n-nezâ'ir), naat mecmuaları (mecmû'atü'n-nu'ût), rubai mecmuaları (mecmû'a-i rubâ'iyât), terkîb-i bend mecmuaları (mecmû'a-i terkîb-i bend), tercî-i bend mecmuaları (mecmû'a-i tercî-i bend) vb. örnek gösterilebilir (Gıynaş, 2011: 246-247).

İncelememize konu olan mecmua, Günay Kut'un mecmua tasnifine göre "Seçme Şiirden Oluşan Mecmualar: (Mecmua-i eş'ar, Mecmuatü'l-eş'ar)" kategorisindedir. Zira yazarı belli olmayan bu eser (Mecmu'a-i Eş'ar), muhtelif şairlerin şiirlerini içeren bir antoloji mahiyetindedir. Eser, yukarıdaki örneklerden farklı olarak konu veya şekil bütünlüğü göstermez. Şiirlerin sıralanışı da herhangi bir kurala bağlı değildir.

ŞİİR MECMUALARININ ÖNEMİ

Şiir mecmuaları, klasik edebiyatta, şairlerin birbirlerine yazdıkları nazireleri(bir şairin şiirine aynı vezin ve kafiyede bir benzerinin yazılması) ve çeşitli meraklılarca toplanmış şiirleri bir araya getiren antoloji mahiyetindeki mecmualardır. Bunlar, dönemin zevk anlayışlarını, şairlerin yönelimlerini ve birbirlerine bakış açılarını göstermesi bakımından son derece önemlidir. Ayrıca

bugün divanları kaybolup gitmiş veya divan oluşturma imkânı elde edememiş şairler için de tek kaynaktır (İsen ve diğerleri, 2009: 23).

Şiir mecmuaları, aynı veya farklı asırlarda yaşayan şairlerin şiirlerini içinde bulundurması, Klasik edebiyat, Halk ve Tekke Edebiyatı ürünlerini bir arada bulundurmasıyla da ayrı bir önem arz etmektedir. Günümüze kadar ulaşmamış birçok şiirin hatta şairin varlığından haberdar olmamızı sağlayan şiir mecmuaları Klasik Türk edebiyatı çalışmalarının en önemli kaynakları arasındaki yerini almıştır (Yılmaz, 2008: 255).

İNCELENEN MECMUANIN TANITIMI

Mecmua, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Yazma Eserler Birimi 445 numarada kayıtlıdır. Eserin telif yeri ve yılı belli değildir. Eser 214 x110 mm boyutundadır. Eserin 80 varak¹, 8-35 satır ve 2 sütundan teşekkül ettiği görülür. Derkenarlar mevcuttur. Derkenarlar da dâhil olmak üzere varaklardaki satırlar düzensizdir. Eserin yazıldığı hattın cinsi nesih ve taliktir.

Mecmua üzerinde sayfa numaraları mevcut olmasına rağmen bazı sayfalarda sadece şekillerin bulunması sebebiyle varaklar, tarafımızca yeniden numaralandırılmıştır.

Mecmuada ağırlıklı olarak 17 ve 18. Yüzyıldan şairler bulunmasına rağmen 14. Yüzyıldan Ahmedî Efendi ve Lutfî, 15.yüzyıldan ise Avnî mahlaslı Fatih Sultan Mehmet, Cem Sultan, Zati ve Hayalî gibi önemli şairlere de yer verilmiştir.

Mecmuada herhangi bir istinsah kaydı yoktur.

Mecmuadaki Şairler ve Nazım Şekilleri

Mecmuada divan ve âşık edebiyatı örneklerine rastlanır. Aralarında padişah (Fatih Sultan Mehmet, Cem Sultan), paşa (Ahmed Paşa, Ragıb Paşa, Rami Paşa) ve mevlevilerin de bulunduğu 96 şairin eserlerine yer verildiği görülür. Mecmuada Baki, Belîğ, Bağdatlı Ruhi, Fehim-i Kadim, Fitnat Hanım, Hayalî, Haşmet, Nabi, Neşatî, Nailî, Nedim, Nefî, Sabit, Yahya Efendi, Zati gibi önemli şairlerin de bulunduğu listenin tamamı (şiir sayılarıyla birlikte) alfabetik olarak şöyledir: Ahmedî 1, Ahmed Paşa 2, Ali Efendi 1, Ama İbrahim 1, Atf Efendi 1, Avnî (Fatih Sultan Mehmet) 1, Baki 6, Basirî 1, Belîğ 11, Cem Sultan 1, Cevri 1, Cezmi 1, Çelebizade 1, Edib 1, Emni 1, Fasihi 1, Fehim-i Kadim 1, Fenni 1, Fevri 1, Feyzi 1, Figani 1, Fitnat Hanım 1, Fuadî 1, Gedayî 1, Gevherî 2, Hafız 2, Hakki 1, Hayalî 2, Hilalî 1, Haşmet 4, Huldi-i Bursevî 1, İbrahim Çavuş Ağa 1, İzzî 1, Hüsrev 1, Hilmi 1, Kani 2, Kesbi Efendi 1, Kevser 2, Kürkçü 1, Lutfî 1, Mantıkî 1, Merami 1, Mesihî 1, Mevlevî Enis Efendi 1, Mevlevî Meşami Efendi 1, Mevlevî Rasih 1, Mahremî 1, Mihri 1, Müezzîn Mustafa Ağa 1, Nabi 3, Nadirî 1, Nahifî 2, Nailî 1, Nasib Efendi 1, Nazim 1, Nazmî 1, Nedim 5, Nefî 3, Nergisi 1, Nesib 1, Neşatî 1, Nevi 2, Nizari 1, Nihavendçi 1, Niyazi-i Mısri 3, Penahi 1, Rıfat 2, Ragıb Paşa 1, Rahmi Efendi 1, Rami Paşa 1, Rehayî 1, Reşid 1, Rezmi 1, Riyazi 1, Ruhi (Bağdatlı) 5, Rüşdi 1, Sabit (Bosnalı) 3, Sabri 4, Sadık 1, Safayî 1, Sakıb Dede 1, Salim Efendi 1, Sami 2, Şehdi 1, Şem'i 1, Şerif Efendi 1, Şerif Nazim 1, Tab'i 1, Tevfik 2, Ulvi 1, Vahid 1, Vahyî 2, Vecdi 2, Vusulî 1, Yahya 7, Zati 2. Ayrıca kime ait olduğu bilinmeyen şiirler de vardır.

¹ Eser 80 varaktan teşekkül etmekte olup tarafımızca okunan kısım 40 sayfadır. (1a-40b)

Mecmuadaki şiirler gazel çoğunlukta olmak üzere kaside, müstezad, koşma, murabba ve muhammes nazım şekilleriyle yazılmıştır.

Mecmuayı Tertib Eden ve Onun Şairlere Bakışı

80 varaktan oluşan ancak bizim ilk 40 varacağını incelediğimiz bu mecmuanın son sayfasındaki (39b) “Li- Namıkıhi” başlıklı şiiri okuyup incelediğimizde mecmuanın “Kevser” mahlaslı bir şaire ait olduğunu gördük. Ancak yaptığımız araştırmalar neticesinde Kevser adlı bir şaire rastlayamadık.

39b

Muzâri

Meḥ'ülü fâilâtü mefâilü fâilün

LĪ NĀMIKĪHĪ

İtmem kabûl virse şehân efserin baña
Yoğ rağbetim bağışlasa kân gevherin baña
Havf eyledi tereddüd-i bisyâr ider deyü
Şordum murâda söylemedi hiç birin baña

Şâyeste h̄ân-ı himmetimiñ vus'ine göre
Eflâk olsa nüh tıbağ-ı kem-terin baña
Teshîr eylediñ deyü mülk-i kanâ'ati
Gönderdi sorğuç itmeye 'anğâ perin baña
Zıll-i himâyetinde diler olduğum Hudâ
Beyhûde sâye-bân mı bu çarğ-ı berin baña
Hükümüdedir kalem-rev-i âzâdegî benim
Kâdir mi kimse göstere kerr ü ferin baña

Baş egmedim edânî-i dünyâya mâl için
İtdim pesend tavırma şad âferin baña
Tab' -ı bülend hâme-veş etdirdi ser-fürü
Kevşer zamâne şâ'iriniñ ekşerin baña

Şairin mecmuada bundan başka bir de 34a varığında şiiri bulunmaktadır:

34a

Hezec

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

Degil beyhûde-gülük itdigim vallâhi şâyandır
Zülâl-i luftuñ ile Kevşer-i dil-teşne irvâya

Ne devletdir ki yād oldıkça nāmıñ nās beyninde
Olub dest-i du‘ ā ber-dāşte dergāh-ı Mevlāya

İdüb Allāhdan haqqıñda istid‘ ā-yı tevfiķāt
Ki dirler Yā Rab eyle mazhar-ı elťāf-ı bī-ġāye

Yemīninde yesārında zafer tevfiķ olup hem-rāh
Öñünde ġāşiye-dār ola Hızr ol Āşaf-asāya

Mecmuada şiirleri bulunan Sākıb Dede(Arı, DİA, “Sākıb Dede”, C.36/ 2009: 4). Mevlevi şeyhi ve şair) Mevlevi Enis Efendi, Mevlevi Meşami Efendi, Mevlevi Rasih gibi şairlerin yer almasına bakılırsa mecmuayı yazan Kevser adlı şairin Mevleviliğe veya Mevlevilere yakın olması muhtemeldir.

Mecmuada Nedim’in bazı şiirlerinin “Nedim-i Pakize-eda”(15b,28a),“Nedim-i Nadide-gu” (38b) başlıklarıyla yer aldığı görülür. Ayrıca Belig’in de bazı şiirlerinin başında “Belig Efendi Rahmetullahi Aleyh” ibaresinin yer alması ve mecmuadaki şiir sayısının (11) en çok Belig’e ait olmasına bakarak mecmuayı yazan Kevser adlı şairin bu iki şaire özel bir teveccühü olduğu ve onlara kıymet verdiği düşünülebilir.

Mecmuadaki dikkat çeken başka bir husus da sultan ve şair olan Fatih Sultan Mehmet’in mahlası ile değil kendi ismiyle anılmasıdır. Avni mahlaslı Fatih Sultan Mehmet’in şiirinde başlık olarak “Ebu’l-feth Sultan Mehemed Han Aleyhirrahme ve’r-Rahman” ibaresi kullanılmıştır. Cem Sultan’ın şiirinde ise başlık olarak “Hazret-i Ebu-Feth Cem Sultan Mehemed Han” ibaresi kullanılmıştır.(34a)

Mecmuada bu hususların dışında Nihavendçi(24b), Kürkü(23b) gibi sadece meslek isimleriyle yer alan adlandırmalar da mevcuttur.

Mecmuada Dikkat Çeken Bazı Hususlar ve Bu Hususlardaki Şiirlerden Örnekler

İncelediğimiz mecmuada dikkat çeken hususlardan ilki “Elif-name” şeklinde yazılan şiirdir.(12a)

Elif-name, elif ve name kelimelerinin birleşiminden zuhur etmiştir. “Elif”, Arap alfabesinin ilk harfinin adı (Devellioğlu, 2010: 245); “-name” ise yazılı, yazılmış, küçük kitap manalarına gelerek mürekkep kelimeler meydana getiren Farsça bir sıfattır (Devellioğlu, 2010: 943). Bu iki kelimenin mürekkebiyle, birleşmesiyle “Elif-name” adı verilen bir manzume türü ortaya çıkmıştır. Divan ve halk edebiyatının ortak öğelerinden biri olan ve Türk edebiyatında çok sayıda örneği olan elif-nameleri, Prof. Dr. Nihat Öztoprak şöyle tanımlar: “ Elif-name, mısra veya beyitlerin ilk harfleri alt alta getirildiğinde, elif’ten ye’ye alfabetik bir şekilde sıralanan, ekseriyetle aruzun fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilātün/ fā‘ ilün kalıbıyla ya da 11’li hece ölçüsüyle nazm edilen gazel, kaside, müseddes gibi farklı şekillerle yazılabilen, daha çok dini ve didaktik konulu olmakla birlikte her konuda örnekleri görülebilen şiirlerdir.” (Öztoprak, 2009: 817; Candan 2012: 632). Yine Prof. Dr. Nihat Öztoprak’ın tespitine göre, Elif-nameler, özellikleri itibariyle 5 gruba ayrılabilir:

Birinci elif-nameler, mısra başlarındaki kelimelerin ilk harflerinin elif'ten ye'ye doğru alfabetik sırayla yazılması şeklinde oluşan düz elif-namelerdir. Bu türde genellikle ilk kelimedenden önce ilgili harf yazılır ve vezne dâhil edilir.

İkinci elif-nameler, mısra veya beyit başlarının ye'den elif'e doğru sıralanmasıyla oluşan ters elif-namelerdir.

Üçüncü elif-nameler, mısra veya beyit başları karışık sıralananlardır.

Dördüncü elif-nameler, kafiyeleleri alfabetik dizilenlerdir.

Beşinci elif-nameler ise eğitim amaçlı olarak ve bir halk oyunu şeklinde düzenlenenlerdir (Öztoprak, 2009: 818-822; Candan 2012: 633).

Yukarıda geçen özelliklere bakıldığında, incelenen mecmuada yer alan "Elif-name"nin türü düz elif-namedir denilebilir. Bununla birlikte incelenen mecmuadaki "Elif-name" ise şöyledir:

...

12b, 13a

Remel

Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilātün Fā' ilün

Elif	İçün olsun sevdiğim bize nāz eyleme
Bā	Bize bir gün tenezzül eyleyüb gelseñ ne var
Tā	Temām oldu cefālar düşmānı şād eyleme
Şā	Şevābdur ' aşıkına merḥamet kılsañ ne var
Cīm	Cemālīñ aya beñzer kaşlarıñ ' ayn-ı hilāl
Hā	İle hüsñüñ yaratmış kudretinde Zü' l-celāl
Hı	Hudānıñ emri eyle lebleriñ āb ü zülāl
Dāl	Deli oldum ' aşkıñdan bir ' ilāc bulsan ne var
Zāl	Zıllıñ çekerim çün ' aşkıña düşeli ben
Rā	Rāḥatlık bulmadım za' ĩf oldu cān-ı ten
Zā	Zebānım medḥin cevri idersin baña sen
Sin	Selāmıñ bari bir kerre sevdiğim alasıñ ne var
Şın	Şifāsız derde düşdüm hiç ' ilācın bilemem
Şād	Şataşdım gice gündüz ağlamağdan gülemem
Dād	Za' ĩf oldum cinānım gözüm yaşın silemem
Ṭā	Ṭarīkat nev-civānım yaşımı silseñ ne var
Zā	İle zālim raḳīb eyledi beni merāl
' Ayn	' Ālemde yaratmış ol Hudā bir ḥüb-cemāl
Ġayn	Ġanı Hudam baña itmesüñ böyle zevāl
Fā	Fānī dünyāda baña yār-ı ġār olsuñ ne var

Kāf Kıyāmete kalmasun bu ḥasret-i firḳat hemān
 Kāf Kifāyet ider baña āşinālık itse hemān
 Lām İle luḫf idersin şād olurum çok zamān
 Mīm Meded-nāz itme baña yüzüme bakşañ ne var
 Nūn Naẓīriñ yođ cihānda vav varım benim
 Hā Hemān sensin efendim sevgili yārim benim
 Lāmelif Elif ismi ile āb-ı gülzārımdır benim
 Yā Yeşil ṭonlu melegüm ḳadrimi bilseñ ne var
 ...

İncelenen mecmuada dikkat çeken hususlardan diğeri ise Rami isimli şairin şiirine, önce kendisinin daha sonra da İzzi adlı bir şairin müstezad yazmasıdır. Burada müsterek şiir geleneği hakkında bilgi verelim.

Arapça'da "artmış, ziyadeleşmiş" anlamına gelen müstezad kelimesi, edebiyat terimi olarak bir uzun bir kısa mısralar halinde yazılan manzumeyi ifade eder. Divan edebiyatında pek çok türde görülebilen müstezad, yaygın olarak gazel nazım türünde kendini gösterir. Bu çeşit manzumelerde her beyit ya da mısranın sonunda aynı veznin bir cüzüyle yazılmış ek mısralara da ziyade adı verilmektedir (Kılıç, DİA, "Müstezad", C.32/ 2006: 148). Bu ve belirtilen bağlamda, mecmuadaki müstezad şöyledir:

20a

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün

Mef'ülü Fe'ülün

MÜSTEZĀD-I RĀMÎ BA' D MÜSTEZĀD-I 'İZZÎ

Mādām ki var sende efendim bu edālar
 'Uşşāķı ider zār
 Hemçün ney ü tanbūr

Bā-şavt-ı pesendiñle Ḥüseynīde nevālar
 Ğāhīce 'arazbār
 Ğāh nağme-i mähūr

Şođmuş yine destārın üzre güli ol şūḫ
 Güller gibi açmış
 Ser-levḫa-i ḫüsni

'Uşşāķa mübārek ola püsküllü belālar
 Çün zülf-i siyekār

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi

2019, Yıl 7, Sayı: 16

Issn: 2147-8872

Bir fitne-i pür-şūr

Maḥbūb ile meyden çekiñiz el dir imişsiz

Ehl-i dile her dem

Bī-fıkr ü te’emmül

Zāhid yeter öldürdi bizi böyle riyālar

Gel eyleme zinhār

Bil ḥaddiñi tek dur

Rāmī yoğidi gerçi bu şeb şem‘-i dil-efrūz

Peygūle-i ğamda

‘İzzi gibi ḳaldıḳ

Geldi o mehim meclise baḥş itdi şafālar

Rūz oldı şeb-i tār

Gitdi ğam-ı deycūr

Son olarak tespit edilebilen şairlerin şiirlerinin sistematik tasnif tablosunu, Prof. Dr. Fatih Köksal’ın hazırladığı Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)’ne uygun olarak oluşturup aşağıda gösterdik. Tabloda şiirin mecmuada kaçınıcı varakta olduğu, şairin mahlası, şiirin matla‘ ve makta‘ beyitleri, yine şiirin nazım şekli, birimi ve vezni ile açıklamalar kısmı sırasıyla gösterilmiştir.

ŞEKİL 1

Mecmuanın (1a-40b) MESTAP'a Göre Sistematiik Tasnifi²

Yer Nr : İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, T445 Numaralı Mecmu'a (1a-40b)							
Yp nr.	Mahlas	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	Nazım şekli / birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
2a	Belîğ	Hağ-âver dilberün cevri çekilmez bi-mişâl olsa Bize bir nâz-perver tâze tıfl-ı hurde-sâl olsa	Belîğ evvel sebük-bârân-ı deşt-i 'âlem-i himmet Çekerlerdi cihânun kâr u bârın bir me'âl olsa	Gazel/7		... / ... / ... / ...	Belîğ Efendi Rağmetullahi Aleyh
3b	Lâ-Edrî	Hamd ü sipâs ü minnet o şulţâna ibtidâ Tevfîk virdi bende-i dîvâna ibtidâ	Dibâce-i sühânda münâsibdür eylesem İsm-i celâl-i zâyile 'unvâna ibtidâ	Gazel/2		.. / .. / .. / ..	
4a	Hâfız	Ben yine bir dilber-i ra' nâya oldum mübtelâ Kaddi dil-keş bir nihâl-i yâre oldum mübtelâ	Ben niçe bir lağza ârâm olmayam dünyâda kim 'Aşğ dirler bir cefâ-yı yâre oldum mübtelâ	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
4a	Ġazâli	Müşk-i çin yazdım yanıldım zülfünî kıldum hağâ Ey Ġazâli nâzenîn yazmaz yañılmaz bir Ġudâ	Rüzgâr ile olur pâ-mâl hüsnün 'âkıbet Dîde-i hurşide kühl ü çeşm-i mâha tütüyâ	Gazel/2		... / ... / ... / ...	Ġazâli ³
4b	Lâ-Edrî ⁴	Ey kemân-eburü güzel cânım kim sevmez seni Gözleri âhü güzel cânım kim sevmez seni Öldürürsen de eger cevrine kâ'ildir gönül Ġamzesi şanlı güzel cânım kim sevmez seni	'Aşıkın üftâdeñ olam tâ ki gül rüyün görüp Baña hışm itme efendim nâz ile kaşın dürüp Pâyına şular gibi serv-i revânım yüz sürüp Kâmet-i dil-cü güzel cânım kim sevmez seni	Gazel/3		... / ... / ... / ...	
4b	Nâbî	Nedir ey şüh bu beyhüde Ġazâb oldu saña Meşrebin düşmen-i nâz idi 'aceb oldu saña	Vermemişin tütalım ruşat-ı âğuş-ı vişâl Varmağ meclis-i ağıyara sebep oldu saña	Gazel/2		..- / ..- / ..- / ..-	
4b	Edîb	Ne hâlet var begüm sende nedendir ey melek-simâ Temâşâ eyleyen rüyün olur üftâde-i şeydâ	Edîbâ hâşılı tâkat-güzâr-ı çeşm-i hayrândır Nazâr etmek muhâldir mah ruşârına bi-pervâ	Gazel/2		... / ... / ... / ...	

² Sistematiik tasnif tablosunu, Prof. Dr. Fatih Köksal'ın hazırladığı Mecmualarının Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP)'ne uygun olarak oluşturduk.

³ Mecmu'da yer alan şiirlerin kime ait olduğu bilgisi mecmua içinde değışiklik göstermektedir. Öyle ki şiirlerin bir kısmında, şiirlerin başında şair belirtilirken bir kısmında şair belirtilmemiştir. Biz de tablonun açıklamalar bölümünde şairi belli olmayan şiirlere " LÂ Edri " başlığını, şairinin kim olduğu mahlastan veya araştırmalarımız sonucu tespit edilen şiirlere ise şairin adını başlık olarak kullandık.

⁴ Mecmu'da yer alan şiirlerin kime ait olduğu bilgisi mecmua içinde değışiklik göstermektedir. Öyle ki şiirlerin bir kısmında, şiirlerin başında şair belirtilirken bir kısmında şair belirtilmemiştir. Biz de tablonun açıklamalar bölümünde, şairi belli olmayan şiirlere " LÂ Edri " başlığını, şairinin kim olduğu mahlastan veya araştırmalarımız sonucu tespit edilen şiirlere ise şairin adını başlık olarak kullandık.

4b	Belîğ	Tehîdir bâr-ı ğamdan bezmde pür-bâdedir minâ Mişâl-i serv seng-i ta'ndan azâdedir minâ	Olub hîdmette kâ' im hîç tevâzu' dan degil hâli Belîğâ var ise câm-ı meye üftâdedir minâ	Gazel/6		--- / --- / --- / ---	
5a	Nazmî	Bir kadeh şundu o şâh-ı hüsn idüb hürmet baña Câm-ı Cem keyfiyyetin gösterdi ol hâlet baña	Şem'-i bahtım uyanub rüşen olurdu cân u dil Bir gice mihmân olaydı ol kamer-ıtal' at baña	Gazel/2		--- /--- /--- /---	
5a	Zâtî	Şehsüvarım hüşm-ı çeşmîñ 'ayn-ı 'izzetdir baña Sinede na' lîñ nişanı dâl-i devletdür baña	Çok şükür öldüm dir idüm 'aşkı elden komadım Zâtîyâ anıñla haşır olmak kıyâmetdir baña	Gazel/2		--- /--- /--- /---	
5a	Lâ-Edrî	Karşımızda nâzlı nâzlı şalınur Gelen ol gözleri âhü degül mi? Siyâh zülfün mâh yüzüne bulanur Gelen ol gözleri âhü degül mi?	Eger fîkr eylesem evvelki demi' Rüz u şeb kesilmiz dîdemiñ nemi Hañçer çeküb nâ-hak yere sinemi Delen ol gözleri âhü degül mi?	Koşma/ 3	Güzelleme	11'li Hece Ölçüsü	
5b	Lâ-Edrî	Cemâlîñ görmege günde bir kerre Çekünür efendim zirâ cândır bu Tâkatim kalmadı bu tende zerre Çekmekle dükenmez ne hicrândır bu	Yetiş ağlatdın bâri şâd eyle Merhamet bâbını gel güşâd eyle Yâ öldür bendeñi yâ âzâd eyle Cevrise yetişür çok zamândır bu	Koşma/ 3	Taşlama	11'li Hece Ölçüsü	
5b	Vecdî	Dilîñ şabr u sükûnuñ nâle vü feryâda virdim heb Bu cism-i âteşinüñ âb-ı hâkin bâde virdim heb	Nola ger mest açılsa gönçesi ol gülbün-i nâzuñ Aña ben şu yirine hün-ı dilden bâde virdim heb	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	
5b	Lâ Edrî	Mevsim-i gül olsa elbet eyler efgân 'andelîb Cân bağışlar mürde 'uşşâka hoş-elhân 'andelîb	Gâh 'ırâk-ı buselikde gâh nevâdan dem urur Nağme-sâz olsa ider diller bir nişân 'andelîb	Gazel/2		--- /--- /--- /---	
5b	Lâ Edrî	Benden irişüb nâle-i yâ Rab göge hep şeb Ol mâhîñ irişmez mi ola güşuna yâ Rab	Başş eyleyemez küyün ile atlas-ı gerdün Ey mâh-ı cihân yokdur o bî-çârede kevkeb	Gazel/2		-- / --- / --- /---	
6a	Ulvî	Depret elüñi sâkî yetişdür meded şarâb Maħmür-ı câm-ı 'aşık olalı hâlimiz ħarâb	Bezm-i çemende 'ayş idecek dem dürür deyü Şahñ-ı şafâda çaderini kurdı her ħabâb	Gazel/2		-- / -- / --- /---	
6a	Yahyâ Efendi	Câm bir sırça sarây olmuş ki ferşi la' l-i nâb Hücre-i billürdür şâh-ı hevâya her ħabâb	'Aşkla hoş-hâl olan şeydâya anımañ vuşlatı Bâde-i şafî veriñ Yahya'ya katmañ ana âb	Gazel/2		--- /--- /--- /---	
6a	Gevherî	Yine gönül bir dilbere kul oldu Mübârek vücudu gümüşe beñzer Zümre-i ħüban içre ol aşl-ı melek La' l-reng lebleri yâkûta beñzer	Düşeli 'aşkıma hâlim yamândır Dostu görmeyeli hayli zamândır 'Aşıklık didiğün âhen kemândır Çekilmez Gevheri güç işe beñzer	Koşma/ 3	Güzelleme	11'li Hece Ölçüsü	
6b	Gevherî	Bu hüsnüñ kemâli baħş-ı ħudâdır Be kimden öğrendiñ revîşi güzel Cemâlîne Yusûf diseñ revâdır Tarz-ı mülükâne cünbişi güzel	Seniñ gibi miħri getürmez felek Saña benim gibi şâdık kul gerek Gevherî der bu gidişle ey melek Maħv idersin ayı güneşi güzel	Koşma/ 3	Güzelleme	11'li Hece Ölçüsü	

7a	Lā-Edrī	Gülşen-i ‘âlemde ey şivekârım Bu şalınış serv-i bālâda yokdur Deryâyı nûş itsem söyüñmez nârım Lebiñdeki teşne şahbâda yokdur	Kâküllerin niçe sünbül olmasun Yâ leblerin niçe mül mül olmasun ‘Âşıkların niçe bülbül olmasun Reng-i rüyñ gül-i hamrâda yokdur	Koşma/ 3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
7b	Lā-Edrī	Kime feryâd idem seniñ elinden Hercâyî dilbersün Hâkdan bulasın Bir merhabâ gelmez aşlâ diliñden Dâ‘im cefakârsın Hâkdan bulasın	Sitem hançerlerin bağrımı deldi Deli gönül seni nerden buldı İtdüğüm var imiş yoluma geldi Yâr degil ağyârsın Hâkdan bulasın	Koşma/ 2	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
7b	Rûhî	Nev-bahâr oldı açıldı verd-i ra‘nâ semt semt Kurdılar şahn-ı çemende bezm-i şahbâ semt semt	Hürrem itdi ‘âlemi bârân-ı eşküm Rûhiyâ Çıkdı şahrâ seyirine a‘lâ vü ednâ semt semt	Gazel/2		--- / - - - / - - - / - - -	
7b	Bâkî	Lâle-hadler kıldılar gül-geşt-i şahrâ semt semt Bâğ u rağî gezdiler idüb temâşâ semt semt	Şi‘r-i Bâkî seb‘a-i iklim oldu da revân Okunursa yeridir bu nazm-ı garrâ semt semt	Gazel/2		--- / - - - / - - - / - - -	
7b	Nef î	Esrâr-ı lebiñ söylemez gerçi hamuşuz Ammâ ki hum-ı mey gibi pür-cüş u huruşuz	Nef î gibi tâib degiliz dil-ber ü meyden Biz anlar ile leb-be-leb ü düş-be-düşuz	Gazel/5		-- / . . . / . . . / . . .	
7b	Şabri	Dem-beste-i keyfiyyet-i peymâne-i ‘aşkız Cüş itmeziz eller gibi mestâne-i ‘aşkız	Şabri nola yanub yakulursun gice vü gündüz Biz bülbül-i bağ-ı gam u pervâne-i ‘aşkız	Gazel/5		-- / . . . / . . . / . . .	
8a	Sâmî	Biz esir-i ‘işretüz sâkîlerin meftûniyuz Beste-i zincir-i mevc-i bâde-i gülgüniyuz	Bâr-i hicrân kıddimiz Sâmî ham etmişken yine Ol der-i vâlâ-cenâbın halka-i birüniyuz	Gazel/6		--- / - - - / - - - / - - -	
8a	Rezmî	Ġamzeñ ki ola sâkî-i çeşm-i siyeh-i mest Mest itmege ‘uşşâkı yeter bir nigh-i mest	Rezmî hazer et ol saçı leylî nighinden Mecnün ider insanı o çeşm-i nigh-i mest	Gazel/2		-- / . . . / . . . / . . .	
8a	Belîğ	Fürüg-ı katre-i âb-ı güher deryâ-yı pür-cüşuz Dem-â-dem vâkıf-ı esrâr-ı ‘aşkız mest-i medhuşuz	Belîğâ süsenâsâ deh- zebânuz gerçi ‘âlemde Nevâ-yı ‘aşka ammâ gül gibi ser-tâ-kadem güşuz	Gazel/6		--- / . . . / . . . / . . .	
8a	Lā-Edrī	Müjdeler ey gönül dîdeler rüşen Hamd ola ki bugün cânânı gördüñ Hayât-ı cân buldı meclis-i rüşen Çok şükür ol mâh-ı tâbânı gördüñ	Bu çeşm-i cāduları bî-amandır Tîr-i müjganları şahib-kemandır Mısr-ı melâhatde bugün şâh-ı hûbandır ŞanasınYûsuf-ı Ken‘ân’ı gördüñ	Koşma/ 3	Güzelleme	11’li hece Ölçüsü	
8b	Lā-Edrī	Görmedüm ruhsârın niçe zamandır Ey mâh-ruhsârım sen ne ‘âlemdesin Benim bülbül gibi kârım fiğandır Sen ey gülzârım sen ne ‘âlemdesin	Dür oldı görmeden kendi cemâlin Müyesser olur mu yine vişâlin Delmekde sînemi tîr-i hayâlin Ey çeşm-i tâtârım ne ‘âlemdesin	Koşma/ 3	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
8b	Şâbit	Nesim-i küyî bize kuhl-ı çeşm-i cân mı virür Zemâne hâcısı yârâna armağan mı virür	Bunı müfessir-i nûr ayeti bilür Şâbit Güle zemîn mi virür feyzi âsumân mı virür	Gazel/9		.- - / . - - / . - - / . - -	
8b	Hâfız	Nihâl-i kâmetin boy çekmiş el-hâk nârvenlenmiş Ruhuñ gül-berg-i âl olmuş ‘izârın yasemenlenmiş	Çeküp hasret gönül Ya‘kübî hâlî [olmaz] efgândan Ġam-ı Yusuf-la hâneñ Hâfızâ beytû‘l-hâzenlenmiş	Gazel/5		--- / . . . / . . . / . . .	

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
2019, Yıl 7, Sayı: 16
Issn: 2147-8872

8b	Nâbî	Açılmış gül gül olmuş şafha-i rûyî semenlenmiş Leţâfet kat kat olmuş ‘arızında silinmiş	İşiddüm girdüğün hâmmâma cân atdum temâşâyâ Yetişdüm ol zaman kim hem çıkub hem pîrehenlenmiş	Gazel/4		... / ... / ... / ...	
9a	Nâbî	Kimün âgüş-ı küstâhında piç-i tâba düşmüş kim Yine destârî der-hem dâm-ı gîsûsî şikenlenmiş	‘ Aceb mi kâmeti ma’ nâyâ Nâbî olsa nâ- çesbân Gubâr-âlûde olmuş [câme-i] haţır köhenlenmiş	Gazel/3		... / ... / ... / ...	Tetimme
9a	Naĥîfî	O şûhuñ fırkat-i endüh-perverdi çekilmezmiş Dem-i sermâda hicriñ miĥnet-i serdi çekilmezmiş	Ne derd olsa çeker âdem Naĥîfî gerçi ‘ âlemde Edâ-yı ĥod-fürüşî vaz’ -ı nâmerdi çekilmezmiş	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
9a	Gevherî	Ey ĥublarıñ şâhî serv-i bülendim Nedir bu sendeki şâhâne gözler Ey lebleri sükker nâzûk efendim Eyledîñ bendeñi dîvâne gözler	Gevherî şeydâyım dinle efgânım Öldürsün helâl eyledim kıanım Her kaçan süzersin ey benim cânım Çok kâfir getirür imâna gözler	Koşma/ 3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
9b	Lâ-Edrî	Ne kendü şeyĥ olur ne mu‘ tekîd peydâ ider zâhid ‘ Adem add itmedikçe noĥta-i zâdîñ riyâzâtîñ		Gazel/1		... / ... / ... / ...	
9b	Kânî	Geçerken sîm-tenler [yolda] feryâd eylemiş aĥyâr Bu bir darb-ı meşeldür it ürümüş kârbân geçmiş		Gazel/1		... / ... / ... / ...	
9b	Şem’î	Ben gedâ itsem nola sen şâh-ı ĥübân ile baĥş ‘ Aşkdır bu itdir mevî-i Süleymân ile baĥş	Âfitâb olmaz muĥâbil saña ey Yûsuf-cemâl İdemez bir bî-sitâre mâh-ı Ken’ an ile baĥş	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
9b	Gedâyî	Cânı yok kim mâh-ı tâbân ide cânânile baĥş Zerreniñ ĥaddi degil ĥurşîd-i raĥşânile baĥş	Ey Gedâyî öldürse kıлма yâr ile nizâ‘ Bendeye düşmez bilürsin ide şultân ile baĥş	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
9b	Râmî	Biz ol ‘ aşıklarız kim daĥımız merhem kabûl itmez O gülzârîñ ki ateşdür güli şebnem kabûl itmez	Gül-i rengîñ ruĥsârı o naĥl-i gülşen-i ĥüsnuñ O denlü tâzedür terdir ki Râmî şem kabûl itmez	Gazel/5		... / ... / ... / ...	Râmî Paşa
10a	Lâ-Edrî	Saña benden selâm olsun elâ ey afet-i devrân Mürüvvetlü efendimsin yoluñu gözlerim elân	Şehâ cândan saña râmem seniñ vaşfîñ ider ĥâmem Vuşul bulduĥda bu nâmem birin siz de idiñ imkân	Gazel/6		... / ... / ... / ...	
10a	Lâ-Edrî	Nâzenînim çünkü benden geçmediñ Bize bu vaĥşilik biĥânelik ne Meclis-i aĥyârdan bâde içmediñ Nergis-i çişmiñde mestânelik ne	Ĥürrem olub gezer ĥüb libâs ile Lâubâlî ülfete cümle nâs ile Âşinâlık ider her aĥbâb ile Ya bize gelünce şâhânelik ne	Koşma/ 3	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
10b	Ĥüsrev	Yeşiller giydiĥiñce tûĥî-i gûyâya beñzersin Siyeĥ-puş olduĥunca ka‘ be-‘ ulyâya beñzersin	O gül-ruĥsârı vaşf etdik ‘ aceb rengîñ edâlarla Sözünde Ĥüsrevâ sen ‘ aşık-ı şeydâyâ beñzersin	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
10b	‘Avnî	İmtişâl-i câhidû fillâh olubdur niyyetüm Dîn-i İslâmîñ mücerred ĥayretidir ĥayretüm	Ey Meĥammed mu‘ cizât-ı Aĥmed-i Muĥtâr ile Umaram maĥlûb ola a‘ dâ‘ -yı dîn-i devletüm	Gazel/5		... / ... / ... / ...	Ebu’l-Feth Sultân Meĥammed Ĥân ‘ Aleyhirrahme Ve’r-rahmân

TURUK

International Language, Literature and Folklore Researches Journal
2019, Year 7, Issue 16
Issn: 2147-8872

10b	Nergisî	Terâne- senc-i figānum hevā nedür bilmem Belâ-yı bülbül-i zârum nevâ nedür bilmem	Nice gülüp içelim Nergisî bu gülşende Bahâr geçdi dağı ben şabâ nedür bilmem	Gazel/8		.- / .- / .- / .-	
10b	Şabri	‘Âşıkum h̄’âb neydügin bilmem Hastayum tâb neydügin bilmem	Zühd ile ülfet itmedim Şabri Künc-i mihrâb neydügin bilmem	Gazel/7		... / .- / .-	
10b	Başirî	Pâdişâhim düşmen-i dîne gâzâdır niyyetiñ Din-i Aħmed nuşretidir muħtezâ-yı ğayretiñ	Yâ İlahî kıl Başiriniñ du‘âsın müstecâb Yâr u yoldâş et aña ol yolda ‘avn-i ‘işmetiñ	Gazel/6		... / .- / .- / .-	Naẓire-i Başirî
11a	Kânî	Gubârı ravzânın kuhl-i cilâdır yâ Resûlallâh Gözümde ħâk-i küyuñ tütüyâdır yâ Resûlallaħ	Gubârım rüzgâr atmazsa semt-i ravza-i pâke Dem-i maħşerde de işim hevâdır yâ Resûlallâh	Gazel/6	Na‘t-1 Şerif	... / ... / ... / ...	Na‘t-1 Şerif Kânî
11a	Gevherî	Dilberâ senden kime feryâd-ı dâd itsem ‘aceb Bî- vefâler sevmeye sen eylediñ mâhir beni Ben sipâhiler gibi âzâde iken rüz u şeb Derd-i ğam tevellüdüne eylediñ nâzir beni	Bir kazâdır düşdi gönüm sen gibi meh-pâreye Söylemez hâmuş gibi inşâf yok âvâreye Bunca demdir acımazsın Gevherî bî-çâreye Tâğ taş ins ü melek hayvân olan acır beni	Murabb a/4		... / ... / ... / ...	Gevherî
11b	Kânî	O deñlü mücrimem zerre şevâbım varsa defterde Yâ seh-v-i kâtibân yâ iftirâdır yâ Resûlallâh	Şefâ‘at suçluya dirler meşeldir söylenir dâ‘im Kuluñ Kânî de bir mücrim gedâdır yâ Resûlallâh	Gazel/7		... / ... / ... / ...	Velevu Kânî
12a	Niyâzî	Ey bülbül-i şeydâ yine efgâna mı geldiñ ‘Azm-i gül idüb râzla giryâna mı geldiñ	Bu hasta Niyâzî’ye şifâ remzin idersin Derde düşeniñ derdine dermâna mı geldiñ	Gazel/7		... / ... / ... / ...	
12a	Lâ-Edrî	‘Arz-ı hâl eylesem gül yüzlü yâre Güş idüb selâmı alur mı bilmem Gün-be-gün artmağda sinemde yara Mevlâm inşâfını virir mi bilmem	Söyünmez cânımda maħabbet nârı Yoluna şarf itdim nâmus u ‘ârı Ölmeden yüzüñi görmedim bâri Hâsret kırâmete kalur mı bilmem	Koşma/ 3		11’li Hece Ölçüsü	
12b	Lâ-Edrî	‘İzzetlü sa‘âdetlü sultânım selâm olsun Mürüvvetlü efendimiñ vaqt-i şerîfi hayr olsun	Tuz itmek ħâkķı şaymazsañ yüzün yârin kara olsun Ĥâķķı yâr iseñ cânım bize zerre beyân olsun	Gazel/3		... / ... / ... / ...	
12b	Lâ-Edrî	Elif İçün olsun sevdiğim bize nâz eyleme Bâ Bize bir gün tenezzül eyleyüb gelseñ ne var	Cim Cemâliñ aya beñzer kaşlarıñ ‘ayn-ı hilâl Ĥâ İle hüsnuñ yaratmış kudretinde Zü‘l-celâl	Gazel/1 5		... / ... / ... / ...	Elif-nâme
13a	Lâ-Edrî	Ĥı Ĥudâniñ emri ile lebleriñ âb-ı zülâl Dâl Deli oldum ‘aşkıñdan bir ‘ilâc bulsan ne var	Tamâm oldı bu tamâm kuşur ile bi‘t-tamâm Gözetmeñiz ‘aybımı ‘özü maķbül ve‘s-selâm	Gazel/1 5		... / ... / ... / ...	Elif-nâme
13b	Gevherî	Kaşı kemân beni dîvâne eylediñ Bülbül gibi söyler diliñ var seniñ Yağdıñ vücudumu virân eylediñ Tırna gibi siyah zülfüñ var seniñ	Söyle cânım murâdıñı bileyim Firķatiñle kara bağrım deleyim Â sultânım saña kurbân olayım Koculacak ince belin var seniñ	Koşma/ 3	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
13b	Lâ-Edrî	Şöyle mest-i nâza bî-pervâ niyâz itmek de güç Şabra tâķat kalmadı ifşâ-yı râz itmek de güç	Dest-i ĥasretle giribân-ı taħammül oldı çâķ Ağlamağdan müşkil oldı cân fedâ itmek de güç	Gazel/2		... / ... / ... / ...	Ĥâfiye-i Cim
14a	Neşâti	Bî-şafâ-yı ‘aşķ olub bî-derd-i yâr olmağ da güç Bir sitemger âfetiñ cevriye zâr olmağ da güç	Gerçi yok tâķat Neşâti seyr-i didâr itmege Küşe-gir-i ĥasret-i ruhsâr-ı yâr olmağ da güç	Gazel/5		... / ... / ... / ...	

TÜRÜK

14a	Nev'î	Yâr işi ey dil kolay ammâ gam-ı ağıyar güç Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı hâr güç	Nev' iyâ esrâr-ı aşkı şaklamak âsân degil Mey içüb keyfiyyetini anmamak ezhâr güç	Gazel/2	--- / - - / - - / - -	
14a	Şâbit	Alup ağuş-ı merâma yâri râm itmek de güç Yârsız azim temâşâ-yı meram itmek de güç	Şabitâ dir-râda çok yâr olduğün neylesin Cümleniñ itmâm-ı kârin-i iltizâm itmek de güç	Gazel/2	--- / - - / - - / - -	
14a	Lâ-Edrî	Şimdi bir gevher-fürüş-ı la'le virdim gönülümü Gerdeñi kâfûr-ı aħmer yâle virdim gönülümü Sözü şîrîni bağışlar cânımın cânânedir Hoğka-dehen ruhları gül-zâre virdim gönülümü	Gösterirse hûb cemâliñ tolanur ayı güneş Belki mağbûl olasın var gönül düşe o leş Kaddi tûba ince miyân şalınur Hünkârveş Bir yüzi gül serv-i semen bâle virdim gönülümü	Murabb a/3	--- / - - / - - / - -	
14b	Lâ-Edrî	Yine diş yâresi var sîb-i zenehdânında Şulu şeftâlûyî emmişler gibi bostânında	Bu gice ğayr ile meyl içdiğine şahid var Uyhusuzluk eşeri var nergis-i mestânında	Gazel/2	--- / - - / - - / - -	
14b	Nef'î	Ölmek âsân aşık bir dem firâk-ı yâr güç Böyle müşkil derd esîri hasteye tîmâr güç	Olsa Nef'î nola ger endişesiyle hem-zebân Neylesün yâ şoħbet-i yârân-ı nâ-hemvâr güç	Gazel/5	--- / - - / - - / - -	
14b	Nev'î	Yâr işi ey dil kolay ammâ gam-ı ağıyar güç Vaşl-ı gül âsân velî şabr-ı cefâ-yı hâr güç	Nev' iyâ esrâr-ı aşkı şaklamak âsân degil Mey içüp keyfiyyetini anmamak izhâr güç	Gazel/5	--- / - - / - - / - -	
15a	Haşmet	Şitâb-ı pây-ı himmetle tarîk-i ilticâdan geç Sebük-seyr-i tevekkül ol gönül bâb-ı recâdan geç	Görünce seyl-i eşkim meyl idüb Haşmet dedi ol şüh Bu seyl-âb-ı firâkı cîs-i vaşl-ı dil-rübâdan geç	Gazel/5	--- / - - / - - / - -	
15a	Şabri	Geh bir elmâs gâhî bir la'le dıraşandır kadeh Güne güne gevheri var bir aceb kândur kadeh	Almış ey Şabri yine rez duħterin ağuşına Ol sürür ile yine meclisde ħandâdur kadeh	Gazel/2	--- / - - / - - / - -	
15a	Lâ-Edrî	Dür idüb meclisde pür-feyz itdi rindânı kadeh Ehl-i terk olsaydı olurdu tâc-ı devrân-ı kadeh	Meclis-i aħbâba boş varmak degildir meşrebi Câm-ı Cem'den görmedir âyin ü erkânı kadeh	Gazel/2	--- / - - / - - / - -	
15a	Lâ-Edrî	Her seher nâzlım cemâliñ görmesi mümkün midür Ağlayub pâyına yüz sürmesi mümkün müdür Andelîbim şakırım küyında şahım rûz-ı şeb Bâğ-ı hüsniñ meyvesi durmaya mümkün midür	Aşkı âħir beni üryân idersin sevdiğim Firqatîñle cigerim büryân idersin sevdiğim Tavus-ı anka gibi cevân idersin sevdiğim Hümâsin vaşlıña cânım irmesi mümkün midür	Murabb a/3	--- / - - / - - / - -	
15b	Haşmet	Hem-ser olduñ zülf-i Leylâ'ya o gisûlarla sen Eylediñ der-ķayd-ı Mecnûn âlemi mûlarla sen	Geh miyân u gâh zülfe Haşmetâ dil-bestesin Bağladîñ gönülüm piristü-beççeves mûlarla sen	Gazel/5	--- / - - / - - / - -	
15b	Nedîm	Aķıbet gönülüm esîr itdiñ o gisûlarla sen Hey ne câdusun ki ateş bağladîñ mûlarla sen	Ben mi sâķı olayım bezme tururken sevdiğim Böyle simin sâķlar billür bâzûlarla sen	Gazel/3	--- / - - / - - / - -	Nedîm-i Pâkîze- edâ
16a	Nedîm	Nâzdan ħâmûşsun yoħsa zebânîñ duymadan İstesen biñ dâstân söylersin ebrûlarla sen	Bü'l-aceb ağıyar-ı efsungersin ey kilk-i Nedîm Çok tabî'at ser-ħoş eylersin bu darûlarla sen	Gazel/6	--- / - - / - - / - -	Tetimme
16a	Reşîd	Âlemi kırdîñ geçirdiñ tîğ-ı ebrûlarla sen Eylediñ dîvâne ħalkı çeşm-i câdûlarla sen	Ĥâl-i dilden kim su'al itse cevâbiñ âħdır Uğradîñ derde Reşîdâ şüh dil-cûlarla sen	Gazel/7	--- / - - / - - / - -	Nażîre-i Reşîd
16a	Lâ-Edrî	Naşîhatim saña ey peri-ruhsâr Diñle bu pendimi bir ħoş nişân it	Ĥün itdi çeşmimi her şeb ħayâlîñ Gamiñla ħasteyim arz it cemâliñ	Koşma/ 3	11'li Hece Ölçüsü	

TURUK

International Language, Literature and Folklore Researches Journal
2019, Year 7, Issue 16
Issn: 2147-8872

		Aç merd-i kāmile nādāna zinhār Fāş itme sırrını dilde nihān it	Vücūdum mülkine ‘arz it cemālīn Yeter zulm eyledi amān amān it		Güzelleme		
16b	Lā-Edrī	Beddu‘ ā eylemem başına gelsün El söziyle benden senden kaçan yār Dilerim ki dā‘im giriftār olsun Hümā gibi havalarda uçan yār	Gönlümün şehri harāb eylediñ ‘Āķıbet meskeni türāb eylediñ Yeter bağırmı kebāb eylediñ Kānımızı ķadeķ ile iķen yār	Koşma/ 3	Taşlama	11’li Hece Ölçüsü	
16b	Feyzī	Şu‘le-i meh kem olur pertev şī‘ār olduķca sen Setr olur mihrin fūrūģi aşıkār olduķca sen	Sāde nezzāreyle dil ķāni‘ olub şabr eylemek Müşkil ey naķl-i revānım meyve-dār olduķca sen	Gazel/5		-.-- /-.- /-.- /-.-	
17a	Feyzī	Zīnet-i haķt-ı ruķuñ söyle Feyzī ol mehiñ Nağme senc ol bülbül-āsā nev-bahār olduķca sen		Gazel/5		-.-- /-.- /-.- /-.-	Tetimme
17a	Kesbī	Gün gurūb eyler hicābdan aşıkār olduķca sen İķtibās-ı nūr ider meh tāb-dār olduķca sen	Zīver-i mecmū‘a eyler Kesbiyā chl-i heves Kilk-i ma‘nā-perver ile dūr-nişār olduķca sen	Gazel/6		-.-- /-.- /-.- /-.-	Kesbī-i Edirnevī
17a	Gevherī	Yine gönlüm aldı bir melek-sīmā Kāmeti nev-reste fidāna beñzer Ĝamzeleri fettān gözleri āhū Baķışı āfet-i devrāna beñzer	Nice medķ itmeyem ol perī-peyker Fedādır yoluna bu cān ile ser Alnı kamer yüzi hūrşīd-i enver Ruķları ĝonçe-i ħandāna beñzer	Koşma/ 3	Güzelleme	11’li Hece Ölçüsü	
17b	Rūķī	Yılda bir kerre idüb seyr-i gülistān gül-i sürķ İntizār ile ider bülbülü nālān gül-i sürķ	Bülbül olduķsa nola her güle mā‘ il degiliz Yeter ey Rūķī bize ‘ārız-ı cānān gül-i sürķ	Gazel/2		..-- / ..-- / ..-- / ..--	
17b	Rūķī	Bağırm yeter kebāb ü sirişkim şārāb-ı sürķ Sākī baña ne bāde gerek ne şārāb-ı sürķ	Bālīn-i ĝamda teşne ķoma Rūķiyi meded Penbeyle ķoy dehānına ey sākī āb-ı sürķ	Gazel/2		-- / -- / -- / --	
17b	Rāģīb Paşā	Mübālat eylemez rindāne- meşreb her ħuşuşunda Meger kim bāde-i gül-fāmla sāģar ħuşuşunda	Vaķīd-i nükte-sence Rāģībā el arkası yerde Ĥuşuşa bu zemīn-i tāze tarķ u ter ħuşuşunda	Gazel/7	 / / /	Merķūm Rāģīb Paşā Raķmetullahi ‘Aleyh
18a	Nedīm	Riyāsı zāhidiñ der-kārdır dilber ħuşuşunda Velākin zālimiñ ārāmı ķalmaz zer ħuşuşunda	Nedīmā sine vü bāzūñı nerm et yār geldikķe Mūsāfir rāķat ister bālīş ü pister ħuşuşunda	Gazel/8	 / / /	
18a	Lā-Edrī	Gül ķaranfil getirürsün ‘aķlım alup götürür Kādrimi bil kızucuĝum baña bildirsen kimsin Gel meletme cānım etme çok söyletme beni Āh söyle cānım meletme beni		Murabb a/1		-.-- /-.- /-.- /-.-	
18a	Rāģīb [Pāşā]	Ne ķāre kullānılsa ħidmet-i diđerde ķār-eburū Hele cā‘iz degil dellākla berber ħuşuşunda		Gazel/1	 / / /	
18a	Vaķīd	Cihān-pür –şūr bir hūrşīd-i meh-peyker ħuşuşunda Nizā‘ı eksik olmaz ‘ālemiñ dilber ħuşuşunda	Ĥayā mühr-i dehān-ı ķise-i ħ-āhiş olur yoksa Tayanmaz tāzeler kālā-yı vaşla zer ħuşuşunda	Gazel/2	 / / /	

TÜRÜK

18b	Fehîm	Ey dil-i bâde-be-kef eyleme tazî-i nefes Her kişi 'İsî-i Meryem gibi meşhûr olmaz	Dil-i gürg zîb-i silâh ile şeci' olmaz ferd Pençe-i şîr-i muşavverde belî zûr olmaz	Gazel/8	.../.../.../...	
19a	Fehîm	Küşte-i tîg-i maḥabbetde olur şal'-i ebed Leşker-i şaff-ı şehîdânda şer u şûr olmaz	Güş idüb şî'r-i mey ol şeh-i diri nâz ile Feḥîm Her saḥtın levhâ-i pâk-ı dile mesḫûr olmaz	Gazel/9	.../.../.../...	
19a	Tevfîk	Gönçeyi ḥâmûş edib la' l-i güher-bârından Lâle pür-dağ-ı cesed ḥâl-i siyehkârından	Reh-i küyında nola âyile ber-pây olsam Gül biter bâğ-ı ḡamın ser-zede her ḥârından	Gazel/3	.../.../.../...	İstikâmet
19b	Vecdî	Ey dil ḡam-ı gîsû-yı ruḡ-ı yârda ḡaldın Şad mihnetile sen Ḳayd-ı şanem u 'uḡde-i zünnârda ḡaldın Mânend-i berehmen	Ey ḡüs-ni edâ ehl-i süḡan hep saña müştâḡ Meyyâlves ammâ Sen Vecdî-i ḡoş-ḡab' u ḡoş-âşârda ḡaldın Ḥayli şu' arâdan	Müstezâ d/ 7	-- / ... / ... / -- -- / --	Müstezâd-1 Vecdî
19b	Nâ' ili	Gönlüm gibi ey nâme gidüp yârda ḡaldın Luḡf itmedi dildâr Baş üzre yerin var ḡam-ı destârda ḡaldın Çün ḡonçe-i gülzâr	Gitdin ḡarem-i küyını der' yüzeye ey dil Beyḡüde gezersin Sen de ḡaber Nâ' ili-i zârda ḡaldın Çün Cezmî-i nâ-çâr	Müstezâ d/6	-- / ... / ... / -- -- / --	Naẓîre-i Ḡazel-i Nâ' ili Müstezâd-1 Cezmî
19b	Fennî	Ḳaddindeki ḡâlet hele tûbâda bulunmaz Ey serv-i bülendim Keyfiyyet-i la' lîn daḡı şaḡbâda bulunmaz Ey lebleri ḡandım	Mihrlle meh-âsâ dolanub çün gice vü gündüz Dünyâyı ser-â-pâ Fennî gibi bir ' âşîḡ-ı üftâde bulunmaz Cevr itme efendim	Müstezâ d/ 4	-- / ... / ... / -- -- / --	Müstezâd-1 Fennî
20a	Râmî	Mâdâm ki var sende efendim bu edâlar 'Uşşâḡı ider zâr Hemçün ney ü tanbûr Bâ-şavt-ı pesendiñle Ḥüseynîde nevâlar Ḡâhîce ' arâzbâr Ḡâh naḡme-i mâḡûr	Râmî yoḡidi gerçi bu şeb şem' -i dil-efrûz Peyḡüle-i ḡamda ' İzzî gibi ḡaldı Geldi o mehim meclise baḡş itdi şafâlar Rûz oldu şeb-i târ Gitdi ḡam-ı deycûr	Müstezâ d/4	-- / ... / ... / -- -- / -- -- / --	Müstezâd-1 Râmî Ba' d Müstezâd-1 ' İzzî
20a	Şehdî	Ey şûh-ı cefâ-pîşe bu nâz u sitemiñ ne Tâḡat getirülmez Üftâdelere tâ bu ḡadar bâr-ı ḡamın ne Billâḡ çekilmez	Biñ ḡande ider ḡayra lebâleb bize Şehdî Bir ḡuşru mı vardır Aḡzın bile açmaz sözi ol ḡonçe-femiñ ne Billâḡ bilinmez	Müstezâ d/5	-- / ... / ... / -- -- / --	Müstezâd-1 Şehdî
20a	Nesîb Efendi	Cây olsa da gönül felek-i çâr ü min saña Mânend-i âfitâb Zülmet-fezâ olur sana âh-ı ḡazîn saña Çün mürde-i şehâb	Ey ḡam dil-i Nesîbe olub yâr-i mihrîbân Ḥayli zamân saña Hiç bî-vefâlu eylemediñ aferin saña Tâ itdin intisâb	Müstezâ d/5	-- / ... / ... / -- -- / --	Müstezâd-1 Nesîb Efendi
20b	Şâdîḡ Efendi	Kâşânemize ḡoḡmadı ol mah-ı şeb-ârâ Hercâyilik itdi	Oldıysa saña ' âşîḡ eger ey büt-i bed-kiş Cürm itmedi ḡâhî	Müstezâ d/5	-- / ... / ... / -- -- / --	Müstezâd-1

TURUK

International Language, Literature and Folklore Researches Journal
2019, Year 7, Issue 16
Issn: 2147-8872

		Vaşıl olmağa ‘ahd eylemişiken eyledi ferda Râm olmadı gitti	‘İsi-şifât itmezsin anı olsa da ihyâ Şadık saña netdi				Şadık Efendi
20b	Şafâyî	Bir şüh çeşm-i şive ile çün şuna câmı Kim içmeye añı Nâşih kı sözün içmeyiñ ‘aklı ola mı Hem-rûh-ı revânı	Pendin kabûl etmezse seniñ Şafâyî affet Biñ cânıla herkes Havfim bu ki meyyâl ide ol servâ hürâ mı Şol bād-ı hazanı	Mütezâ d/5		-- / --- / --- / -- -- / --	Mütezâd-ı Şafî Efendi
21a	Bâkî	Kıldı âfâkı münevver tal‘ at-ı raşşân-ı ‘ıyd Halka dibâlar geyürdi mâh-ı nür-efşân-ı ‘ıyd	‘Âşıkâ ihşân ise maşşud elinde dostum Dest-busuñdur muhaşşal Bâkî’ye ihşân-ı ‘ıyd	Gazel/2		--- / - / - / - / - / -	
21a	Merâmî	Bir lâlê- rûh-ı gönçe-fem ü serv-i şehî kad Hübân-ı cihân içre bugün oldu ser-âmed	Görünce hemân taht-ı melâhatde Merâmî Oldum o şehîñ defter-i ‘aşkına muqayyed	Gazel/2		-- / --- / --- / --	
21b	Belîğ	Kumâşî vaşlını seyr eyledim cânâñıñ ellenmiş Gelince sebz-ı hağ tāvüs-ı bağ-ı hüsni tellenmiş	Bu demlerde yine ey nükte-sencân-ı sülhan müjde Belîğñ şafha-i mecmû‘ a-i pâkî gazellenmiş	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	
21b	Faşîhî	Ey perî ruhsâr bilmem ülfetiñ kimlerledir Hiç görünmezsiñ ‘aceb ünsiyetiñ kimlerledir	Hiç seni cem‘ iyyet-i erbâb-ı dilde görmeziz Ey Faşîhî zâr şimdi şöhetin kimlerledir	Gazel/5		--- / - / - / - / - / -	
22a	Bâkî	Riyâz-ı hüsnde olmuş o la‘ l-i nâb lezîz Cinân içinde bilürsin olur şarâb lezîz	Ġazellerinde lebi vaşfñ eyle ey Bâkî Şekerle olsa bilürsin olur hoş-âb lezîz	Gazel/2		..- / ..- / ..- / ..-	
22a	Mihri	Yok şanurdım ‘âlem içre cân ile serden lezîz Hey neler vardır cihânda dağı anlardan lezîz	Şimdi bir tütî kelâma mübtelâdır Mihri kim Söylesin şirîn kelâmı kand u sükkerden lezîz	Gazel/2		..- / ..- / ..- / ..-	
22a	Şerîf	Süveydâsında esrâr-ı dili dâna şığışdırmış Kerâmet noktası içre ‘âlem-i ma‘ na şığışdırmış	Şerîfâ kadd-i cânân nazm-ı ihşân-ı ilâhîdir Ki her mışra‘ da bî-hâdd şâ‘ ir-i Ġarrâ şığışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
22a	Fiḡnat [Hanım]	Süveydâya hayâl-i rüyñi cânâ şığışdırmış Gönül bir zerreye mihr-i cihân-ârâ şığışdırmış	‘Aceb vâsi‘ imiş künc-i kanâ‘ at aşhâbî Fiḡnat Ki her küşede biñ küh biñ mecrâ şığışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Nazîre-i Fiḡnat Hanım
22a	Tevfîk	Ġam-ı ekvânı dilde merdüm-i dâna şığışdırmış Kemine zerre içre bî-kerân şahrâ şığışdırmış	Leb ü dendânı Tevfîk eyleyüb hüsni işbât Tenükter hoşkaya şad lülü-yı lâlâ şığışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Fiḡnat Hanım Nazîre-i Tevfîk
22a	Rıf‘at	Ruḡ-ı rengine Ġüya iki zîbâ şığışdırmış Muşavvir anı taşvir eylemiş ra‘ nâ şığışdırmış	Serinde seyr iden ‘uşşâkı murĠan-ı hevâ-dârñ O servim başına Rıf‘at hemân ĠavĠa şığışdırmış	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Nazîre-i Rıf‘at
22b	Lâ-Edri	La‘ l-i lebinle ‘aşıkî sermest-i câm ider Bir neş‘ e var ne sâkî ne keyf-i müdâm ider	Turunc-ı nâ-reside-i pistânñ öptürür ‘Ömri çok olsun ‘aşıkâ teklîf-i hâm ider	Gazel/2		-- / - / - / - / -	
22b	Mü‘ezzin Muştafa ĠĠâ	Her dem ki nâz ile o melek-rû kelâm ider Kand-i lebinle cânım-ı şirîn-meşâm ider	ĠĠüş idince kâmet-i dil-cüyñi gönül Şabr idemem şitâbile tahşîl-i kâm ider	Gazel/2		-- / - / - / - / -	
22b	Nef‘î	Nâz iderse Ġamzesi ‘uşşâk-ı zâra nâz ider Zülf bir aşüftedir kim rüzĠara nâz ider	Dehre maĠrür olma ey Ġâfil ki bunda âdeme Ḥali‘ Ġ yüz dönderür Ġâhî sitâre nâz ider	Gazel/2		--- / - / - / - / -	
22b	FiĠânî	‘Aşıkñ olaldan ey meh günden güne ziyâde Her gice şubĠa dek göz yıldız şayar semâda	Bir sen degülsin iden her dem FiĠânî zarı ‘Uşşâk her taraftan feryâd ider nevâda	Gazel/6		-- / - / - / - / -	

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
2019, Yıl 7, Sayı: 16
Issn: 2147-8872

22b	Penâhî	Vadî-i derd ü gamda Mecnûn benim ziyâde Ben şeh-suvâr-ı ‘aşkı her yolda ol piyâde	Bîmâr-ı ‘aşka dermân yok imiş ey Penâhî Yazmaz Ebû ‘Alî gör kânûn ile şifâda	Gazel/5		--/ --/ --/ --/	
22b	Mesîhî	Süz ile âh edeydim ceddîñ geçüb ziyâde Kuşlar kebâb olaydı döne döne havâda	Ta‘îm-i ‘aşk ideydim Ferhâd’a gör Mesîhî Kıomazdı iki taşu tağlarda bir arada	Gazel/5		--/ --/ --/ --/	
22b	Hayâlî	Kan ağladın görünce ben ‘aşkı belâda Ey çeşm-i hün-feşânım olsun demîñ ziyâde	Teşbîh-i sâde vermez söze zînet Hayâlî Rengîñ edâ gerekdir eş‘âr-ı dil-güşâda	Gazel/5		--/ --/ --/ --/	
23a	İbrâhim Çavuş Âgâ	Meded ol gamze-i hün-hâr ile bîn câna kıyar Ol cefâ-cü niçe bir çeşm-i bed-endîşe uyar	Âh u feryâdımı beyhüde mi zanneyler heb Macerâyı hele ben şimdi dimem şöñra tıyar	Gazel/2		.../ .../ .../ .../	
23a	Çelebi-zâde	Meclis-i meyde sâkiyâ bana ne gül ne lâle vir Def‘-i gama devâ için nîmçe bir piyâle vir	Sebze-i pây-mâliyim ben de bu gülşeniñ felek Degmez isem şu virmege bir iki kaşre jâle vir	Gazel/2		--/ --/ --/ --/	
23a	Vahyî	Mü-yı sefid ki var bu re‘-s-i mübtelâda Gam berfidir ki yitmiş küh-ı ser-i belâda	Ey Vahyî pehlevânsın meydân-ı ‘aşk içinde Atdın kemân-ı ‘aşkı çeke çeke kepâde	Gazel/5		--/ --/ --/ --/	
23a	Hilâlî	Ben zârına tüvânıñ her dem gam-ı belâda Bahtı kapusu bağı mesken değil güşâde	Kavs-ı Kuzâhdan irse târ-ı belâ başıña Olmağ gerek Hilâlî teslimile rızâda	Gazel/5		--/ --/ --/ --/	Nazîre-i Hilâlî
23a	Mağremî	Sâkî-i bezm-i miñnet her kime şundi bâde Mest-i harâb oldu kaldı humhâne-i belâda	Niçe kemân-ı ‘aşk çekmekde uranıñ lâf Bu Mağremî kılubdur kıddiñ anıñ kepâde	Gazel/6		--/ --/ --/ --/	Nazîre-i Mağremî
23a	Zâtî	Eliyle tutdı öpdî la‘l-i nigâm bâde Virse ‘aceb mi âhım bezm-i cihânî bâde	Bakışlarıñ hilâle teşbîh etdi Zâtî Eksiklik etdi ey meh ma‘zür tüt bu arada	Gazel/5		--/ --/ --/ --/	Nazîre-i Zâtî
23a	Hayâlî	Süzüm sirâyet etse Mecnûn-ı nâ-murâda Kuşlar kebâb olaydı başındaki yuvâda	Her yanımı çekibdir ‘aşkıñ Hayâlî ey meh Kim aña nisbet oldu Kavş-i kuzah kepâde	Gazel/5		--/ --/ --/ --/	Nazîre-i Hayâlî
23b	Lâ-Edrî	Ne seyr-i gülşen ü bâğa ne cüybâra gelür Gelürse ol büt-i gül-çehre lâlezâra gelür	Nesîm-i subh ile yâ şebnem ile perverde Güşâd-ı gönçe-i dil her zaman bahâra gelür	Gazel/2		--/ --/ --/ --/	
23b	Kürkçü	Mesrûr olur kaçan ki kapundan şabâ gelür Erbâb-ı ‘aşka hâk-i rehiñ tütüyâ gelür	Gelmez yerine yıllar ile bir gören seni Elbette her varan kapuna mübtelâ gelür	Gazel/2		--/ --/ --/ --/	
24a	Belîğ	Pür olsa şafâ-i âyineden cevher-cilâ çıkmaz Haş-ı ruhsârına yüz virme ey meh-rû şafâ çıkmaz	Belîğâ vahdeti pür-fen gibi hâk-i Sitanbul’da Edâsı tâze kendi tâze bir ‘aşk-âşinâ çıkmaz	Gazel/7		.../ .../ .../ .../	Belîğ Efendi Rağmetullâhî ‘Aleyh
24a	Abdî	Mest-i şarâb-ı bezme kadeh-kâr olan bilür Zirâ piyâle devrini hüşyâr olan bilür	Kadr-i nevâ-yı bülbül-i gûyâyı ‘Abdiyâ Bir gönçe-femle ‘âzim-i gülzâr olan bilür	Gazel/2		--/ --/ --/ --/	
24a	Bâkî	Dil derdini gamuñla dil-efgâr olan bilür Bîmâr halini yine bîmâr olan bilür	Sevdâ-yı zülf-i yâr ile Bâkî ne çekdüğünü Bend-i kemend-i ‘aşka giriftâr olan bilür	Gazel/2		--/ --/ --/ --/	
24b	Nihâvendci	Ne dem miyânıña kim yâr hançeriñ şokunur Gönül tehî mi şanırsın ucu saña doğunur	Şadâ-yı nâle değil garâgâh-ı gamdır bu Sefîne-i dil-i güm-geştede ezân okunur	Gazel/4		--/ --/ --/ --/	

TURUK

International Language, Literature and Folklore Researches Journal
2019, Year 7, Issue 16
Issn: 2147-8872

24b	Ṭab'î Efendi	‘Arz-ı niyâzımız saña gerçi cemîledir Maksûd hâk-pâya hemân bir vesîledir	Sâzâ âşinâyâ bezm-i ʔarabdur hünlerleri Bu müsîkî terâne gehanlar kabîledir	Gazel/2		--/ --./--/ --	
24b	Şabri	Beni meyhâneye sanmañ ğam-ı dünyâ getürür ‘Aşķ taħrîķi ile bu dil-i şeydâ getürür	Tuħfe-i nazmı ile pâyına Şabri yüz urur Bir gedâdır o şeh-i luṫfa hedâyâ getürür	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
24b	Yaħyâ	Sâķî-i devr bize sâĝar-ı ‘işret mi virür Kîne-cüdur felek ehl-i dile ruħşat mı virür	Buse-i la‘l-i lebin haṫtına ta‘lîķ itmiş ‘Ömr Yaħyâ bize ol vâdeye mühlet mi virür	Gazel/7		... / ... / ... / ...	
24b	Nizârî	Getür ol bâde-i hâmrâyı meclisde içilsün gör Gider zülfiñ yüzünden şubħ-ı şâdîķ seçülsün gör	Seversin dilberi elbet Nizârî mey de içmezsın Getür ol bâde-i hâmları meclisde açılısun gör	Gazel/5		.../ .../ .../ ...	
25a	Bâķî	Lâleler bezm-i cemende câm-ı ‘işret gösterür Devletiñde hüsrev-i gül ‘ayşâ ruħşat gösterür	Şîvekârım taķınır destârına sünbüllerin Şîve-i ilhâmile ‘uşşâķa kâkül gösterür	Gazel/4		... /... /... / ...	Beste ‘İvâz Mehmed Âĝâ
25a	A‘ma İbrahim	Erişdi mevsim-i gül seyr-i gülsitân ideĝör Geçirme fırsatı gel ‘ayş-ı câvidân ideĝör	Zamân-ı ‘ayş u şafâdur cemende lâle-şîfat Güşâde-hâtır olub câm-ı erguvân ideĝör	Gazel/2		.../ .../ .../ ...	
25a	Haşmet	Râzdân-ı ‘aşķa hâlin âşîķân söyler yatur Derdini nabz-âşinâyâ hastegân söyler yatur	Haşmetâ kim nuṫķ ider bu nev-zemîni yâ meĝer Zîver-i aĝuş-ı ta‘lîmim olan söyler yatur	Gazel/6		... /... /... / ...	
25b	Cevrî	Jâle-veş bir ĝonçe-i ra‘nâyâ düşdi ĝönlümüz Sâye âsâ bir kaḫdi bâlâyâ düşdi ĝönlümüz	Bir nigehle ‘âlemi hem mest ü hem hayrân ider Şimdi bir şüh-ı ciħân-ârâyâ düşdi ĝönlümüz	Gazel/2		.../ .../ .../ ...	
25b	Lâ-Edrî	Ârzü-yı zülf-i anber-sâyâ düşdi ĝönlümüz ‘Ömre sürer bir uzun sevdâyâ düşdi ĝönlümüz	Nazm-ı neşre mâ‘il olduĝun ĝörüb ol dilberin Şimdi ‘ulvî şî‘r ile inşâyâ düşdi ĝönlümüz	Gazel/2		.../ .../ .../ ...	
25b	Rıf‘at	O ĝonçe-fem benim bülbül gibi zâr olduĝun bilmez Dirîĝâ ĝülşen-i küyüñde ĝam-h‘âr olduĝun bilmez	Baña va‘d eyledi Rıf‘at lebin ol la‘l ruħsârım Benim cevher-fürüş olup harîdâr olduĝun bilmez	Gazel/2		.../ .../ .../ ...	
25b	Ḥuldi-i Bursevî	ĝöñül dür olsa da senden ricâsı artar eksilmez Kesilse riştesi şem‘iñ ziyâsı artar eksilmez	‘Aceb mi Ḥuldiyâ ĝünden ĝüne fikrim bülend olsa Nihâl-i tâzeniñ neşv ü nemâsı artar eksilmez	Gazel/8		.../ .../ .../ ...	
26a	Şâbit	Ayaĝın çekdi bezme ĝayrı ol ĝölgönçe-fem gelmez Elimden gelse bir dâmanın öpsem gel disem gelmez	Yine Mâhir Efendi semtine pey-revlik itmişsin Bu şî‘r-i dil-pezirîñ Şâbitâ yârâna kem gelmez	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
26a	Şâbit	Miyân-ı neş‘e-i câma ĝumâr-ı ĝam girmez Yemîn idersem o ma‘nâyâ başım aĝrımaz	Ķumaş-ı nâzım hep şatdı şavdı ‘uşşâķı O ĝ‘âce-zâde niçün naķd-i cânî devşirmez	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
26a	Sâlim	Hezâr-ı bâĝına ‘aşķız ölmeziz ĝonçe-lebsiz biz Ķulistân-ı ciħânı neyleriz şevķ-i ʔarabsız biz	Ser-i minâ-yı hâlî ʔutmazız biz penbesiz Sâlim Netîce olmazız hiç ehl-i edebsiz biz	Gazel/5		.../ .../ .../ ...	
26b	Lâ-Edrî	Âh kim o rüyâ-yı ‘aşķım kimse ta‘bir eylemez Fehm idip hâl-i derünüm yâre taķrîr eylemez	Tıfl-ı nev müslim müselleme-naķş bir dilber sevip Etdi cevriile cefâyı baña kâfir eylemez	Gazel/2		.../ .../ .../ ...	
26b	Kânî	Lenger-zen-i sevâhil-i ümmîd olur muyuz Âsûde-i menâzil-i ümmîd olur muyuz	Kânî eser mi şurṫa-ı tevfiķ-i Kırdigâr Lenger-zen-i sevâhil-i ümmîd olur muyuz	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
27a	Rûķî	‘Aceb mi cân-ı ĝazîn olsa zevķden me‘yûs Kim itdi taħt-ı dile pâdişâh-ı hier cülûs	Marîz-i ‘aşķ-ı nigârûñ vişâlden ĝayrı ‘İlacını ne Aristö ider ne Câlinûs	Gazel/2		... / ... / ... / ...	

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
2019, Yıl 7, Sayı: 16
Issn: 2147-8872

27a	Rūhî	Kıldır serî-i hüsne o Yusuf-likâ cülüs ‘Uşşâk muntazır k’ola fermân dih-i kü’s	Rūhî [şakın] zamâne saña virmesün firîb Kendin bu köhne niçelere şatdı nev ‘arūs	Gazel/2	-- / -- / -- / --	
27a	Hakkî	Habbezâ serdâr-ı Ekrem âşaf-ı ‘âlî-tebâr Anı taqdîr-i Hudâ ‘âlemde düstür eyledi	Fikr-i târih eyledikte çıkdı biri söyledi Aldı Tiflîsi dil-i fuccarı meksür eyledi	Gazel/5	---/ ---/ ---/---	
27b	Lâ-Edrî	Miyânî müy iken bilmem o câdu fenn-i silr etmiş Ki aña eylemiş âvîhte bir kûh-ı billürî		Gazel/ 1	---/ ---/ ---/---	
27b	Emrî	Mümüyanuñ hevesi şöyle za‘îf etdi beni Bir kılun ardına sînsem göremez kimse beni		Gazel/ 1	---/ ---/ ---/---	
27b	Lâ-Edrî	Maḥfil-i vaşlınâ çıkdım bir mü‘ezzin-zâdeniñ Şöyle şordum mümiyânîñ vây yâ Mevlâ didi		Gazel/ 1	--- / ---/ ---/---	
27b	Riyâzî	O mey-ḥ’arız ki kalmış cāmımız çok Cem zamanından Dem urur bādemiz ‘İsi-i mu‘ciz-dem zamânından	Dem olmuş çok yaşamış gerçi kim yaşın bilür yokdur Haber virir saña pîr-i muḡân âdem zamânından	Gazel/3	---/ ---/ ---/---	
28a	Kesbî	Hümâyün- tab‘yârîñ perçemi perr-i hümâyîdir Kime zıll-efgen-i fark olsa bir devlet-resâyîdir	Ḳalem altun oluk olsa elimde yine ey Kesbî Ḥiâaz-ı küy-ı yâri vaşf bir feyz-i ḥudâyîdir	Gazel/7	---/ ---/ ---/---	
28a	Nâbî	Söylemez dil derdin ammâ yâre söyler söylese Biñ dehenle sine-i şîşe-i şad-pâre söyler söylese	Râh-i gûşından şalar süziş derün-ı ‘âşîka Şîr-i Nâbî böyle âteş-pâre söyler söylese	Gazel/5	--- / --- / --- /---	
28a	Nâbî	Ḥarf-i niyâzım ol şeh-i bi-dâd işitmesün Söz bunda ḳalsun ey dil-i nâ-şâd işitmesün	Nâbî rakîbler şakın ol şūhuñ olduḡun Maḥfice iltifâtına mu‘tâd işitmesün	Gazel/7	-- / -- / -- /---	
28b	Naẓîm Ḥilmî	Ey maḥrem-i esrâr-ı nihân-ḥâne-i ḳudret Maḥbûb-ı ilahî Vey şâhid-i yektâ-yı serâ perde-i ḥazret Kevneyn güvâhı	‘İşyanla olsa ne ḳadar müznib ü ‘âşî Bî-çâre Naẓîmiñ Ol şâh-ı keremkârdan olur yine ‘inâyet ‘Afv ola günâhı	Müstezâ d /12	-- / --- / --- /--- -- / --	Na‘t-ı Şerîf-i Naẓîm Ḥilmî
28b	Aḥmedî	Çâr-ı nâ-çarım velî dermâna irdi destimiz Ḥamdulillah ol yüce dāmâna irdi destimiz	Aḥmedî miñnet serâbında niçe bir âh u zâr Çün behiştde ravza-i ridvâne irdi destimiz	Gazel/5	---/ ---/ ---/---	
28b	Şakîb	Pâyâna irmedî ḡam-ı hicrân dükenni ‘Ömrüm tükendi fırḳat-i cânân dükenni	Şakîb dükendi kerem-i ülfet o şūhla Ammâ zebân-dirâzî-i yârân dükenni	Gazel/5	-- / -- / -- /---	
29a	Fu‘âdî	Ey sâķî-i gül-ruḡ berî şun bâde-i nârî Def‘ eyle ḥümârî El virdi çü fırşat sürelim zevḳ ile bârî Eyyâm-ı bahârî	Gel muntazır olma hele feryâda Fu‘âdî Didâr da dilersenñ Gör âyîne-i dilde gün-i rüy-ı nigârî Maḥv eyle ḡubârî	Müstezâ d/6	-- / --- / --- /--- -- / --	Müstezâd-ı Fu‘âdî
29a	Luṭfî	Dem-beste ḳılan baḡ-ı leṭâfetde nihâlîñ Serv ile şanevber	Sen Mısr-ı melâḥatde ‘azîz-i Yūsuf-âsâ Ben ḥüzñ ile Ya‘ḳub	Müstezâ d/5	-- / --- / --- /--- -- / --	Müstezâd-ı Luṭfî

TURUK

International Language, Literature and Folklore Researches Journal
2019, Year 7, Issue 16
Issn: 2147-8872

		Bülbül-şifatom vaşf –ı ruhuñla gül-i âlin Ey kâmet-i ar' ar	Luţfî reh-i Ken'ân talebgâh-ı cemâlîn Ey rûh-ı muşavver				
29a	Nedîm	Çeşm-i mest-i sâhireñ resm-i vefâ bilmez nedir ‘Âşika luţf-ı vefâ aşınâ bilmez nedir	Ey Nedîmâ meşreb-i ehl-i fenâdan derķ olan Neşve-i câm-ı mey-i Hızır beķâ bilmez nedir	Gazel/5		---/ ---/ ---/ ---	Nedîm-i Pâkîze- edâ
29b	Emrî	Yatur dil haţt-ı şeb gûnında zülf-i yâra yaşdanmış Ne bilsün dün ķarañusunda miskîn mâra yaşdanmış	Didiler oldı raşşan bir hilâl üstinde bir hürşid Meger kim pençe-i simine ol meh-pâre yaşdanmış	Gazel/2		---/ ---/ ---/ ---	
29b	Fevrî	Çeşminin tîgî tîr-i ğamze-i dildâre yaşdanmış Ya kanberdür zülfikâr-ı haydar kerrâra yaşdanmış	Yeridir dense eflâke irişdi Fevrîniñ başı Ki varmış âsitânĥâne-i dildâre yaşdanmış	Gazel/2		---/ ---/ ---/ ---	
29b	Nâdirî	Haţ-ı sebz arasında tâb-ı rüyîñ âşikâr olmuş Dıraht-ı Tûr-ı ĥüsnuñ berg-i sebzi şu'le-dâr olmuş	‘Aceb mi Nâdiriveş cânı berbâd olsa ‘uşşakîñ Sefer kaşdına ol şüh esb-i nâz üzre süvâr olmuş	Gazel/5		---/ ---/ ---/ ---	
29b	Yaĥyâ	Siyeh zülf ol ruĥ-ı zîbâya düşmiş Güneş üzre ‘acebdir sâye düşmiş	Başa çıkmaķ umarmış kâkül ile Gönül Yaĥyâ‘aceb sevdâya düşmiş	Gazel/5		---/ ---/ ---	
29b	‘Âţif	Haţ-ı ne-vesteden gülzâr-ı rüyî penbezâr olmuş ‘İzâr-ı lâlegunî zîver-i ĥüsn-i bahâr olmuş	Nice câm ü vaşıldan ķalmasun bî-behre dil ‘Âţif Telâşından zebânî beste destî ra‘şe-dâr olmuş	Gazel/6		---/ ---/ ---/ ---	
30a	Nedîm	Bu şeb uşşaktan ol meh yine rüyün nihân tutmuş Ki küyüñ ser-be-ser hengâme-i şâhım amân tutmuş	Yürüt peymâne mi cânlar baĥışla sen de ey sâķî Ki muţrıb râhatü’l-ervâĥ ile devr-i revân tutmuş	Gazel/2		---/ ---/ ---/ ---	
30a	Reĥâyî	Bir kerre o gül-rû ile ‘azm-i çemen itsek Hem sâķî vü şahbâ Bülbüllerine bülbüle-i naĥme-zen itsek Bezm olsa müheyyâ	Sâlâr-ı belâġat bulunur şab‘-ı Reĥâyî Rüstem-şifat ey dil Teftiş-i dilirân-ı ķazâ-yı sülĥan itsek Der-milket-i ma‘nâ	Müstezâ d/5		---/ ---/ ---/ --- ---/ ---	Müstezâd-ı Reĥâyî
30b	Kesbî	Nigârâ olmadan mecmû‘a-i ‘uşşaka maşûruñ Murâdım bestelenmekdir kâkülüne sen yüzi ĥuruñ Uşûl üzre hemân zincire çek amâ bu meĥcûruñ Ĥazer kim tel kırar vâdîlerinden zülf-i şanţûruñ İki telli ĥaţnıla baġlama ‘uşşak-ı rencûruñ	Aransa hem-seriñ yokdur nihâvend ü ‘arazbârı Bu sultânî revişin mülk-i ĥüsnuñ oldı ĥünkârı Şaķın devriñde güş itme dem-i mâĥûr-ı aġyârı Tulüm gibi çağırma şeyĥ efendi şüh-ı Bulġarı Ĥudûm-ı vuşlatıñ çâr-pâreletme râz-ı mestûruñ	Tahmis/ 3		---/ ---/ ---/ ---	Ġazel-i Ĥâtem Taĥmîs-i Kesbî
31a	Kesbî	Şabâveş eyledi teşrif-i nevrüz-ı çemen şimdi Muĥayyersin maķâm-ı evc-i ‘işretgeĥde sen şimdi Hevâ-yı sünbülüyle buldı revnaķ yâsemen şimdi Ser-i zühhâda çal ney-zen ‘aşâ-yı tâyi ben şimdi Girift-i ‘işve-i ķanûnuyum bir şâĥ mañşûruñ	Pesend eyler ol etvâr-ı büzürgün Kesbiyâ ‘âlem Terennüm zîr-i şüret râĥatü’l-ervâĥına her dem Reĥâviden işitse şâd olurken naġmesin edhem Gelince meclise ol âfitâb-ı maġribi-ĥâtem Açıldı perde-i şarkısı şîvenkâr-ı şanbûru	Tahmis/ 4		---/ ---/ ---/ ---	Tetimme
31b	Rûĥî	Nola dil olmazsa aġyâr-ı bed-aĥterden ĥalâş ‘Âşık olmaz muttaşıl ġavġâ-yı dilberden ĥalâş	Yâr katlı itdi bugün aġyârı tîg-ı ķahriyle Ĥamdülillah olduķ ey Rûĥî belâlardan ĥalâş	Gazel/2		---/ ---/ ---/ ---	
31b	Rûĥî	Ayaġnıñ luţf ile şâhım külbe-i aĥzâna baş Gel ķadem-rencide kılub sine-i süzâna baş	Tîr-i müġgân ile cân kaşdın iderse dilberin Ĥamdülillah ĥoş sa‘âdet râyetini cânâ baş	Gazel/2		---/ ---/ ---/ ---	

TÜRÜK

Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi
2019, Yıl 7, Sayı: 16
Issn: 2147-8872

32a	Haşmet	Beni tenhâ koduñ ey âfet-i hünî-meşreb Şimdi kimler ile şöhet edeyim leb-bâ-leb Var mıdır sevdiğim âgüşuma senden enseb Şarılub yatar iken sîne-be-sîne her şeb Şimdi kurbânîñ olam söyle baña noldu sebab Aşinâ-yı ezeliye bu tegâfûl bu gâzab	Beni şad-pâre eden hicr-i müjeñdir böyle Seni de haste iden sūz-ı dilimdir öyle Gel de çoç başıñ için Haşmet’i kurbân eyle Nemden âzürdesiñ ey gönçe-dehânım söyle Şimdi kurbânîñ olam söyle baña noldu sebab Aşinâ-yı ezeliye bu tegâfûl bu gâzab	Tesdis/4	... / ... / ... / ...	Tesdis-i Âhar Haşmet
32b	Bâkî	Âsitânîñ hâkidir firdevs-i a’lâdan gârağ Kâmetindir ravza-i cennetde tûbâdan gârağ	Bâkiyâ dil mülkiñi dilber niçün târâc ider Pâdişâh olan nedir şehrinî yağmâdan gârağ	Gazel/2	... / ... / ... / ...	
32b	Yahyâ	Hâcîniñ maşşûdî Ka’be baña kûyundur gârağ Fikri cennet zâhidiñ ‘uşşâka rûyuñdur gârağ	Gönceyi vaşf eylese Yahyâ dehânîñdir murâd Sünbül-i hoş-büyü medh eyleser müyuñdur gârağ	Gazel/2	... / ... / ... / ...	
32b	Belîğ	Bu şeb kim bezm-i ehl-i ‘aşka bir rûh-ı revân geldi Yeniden kâleb-i efsürdeye güyâ ki cân geldi	‘Azizân kâdrini añlar mı âyâ pâk-tab’ânîñ Kazâ ile bu hâke bir Belîğ-i nüktedân geldi	Gazel/7	... / ... / ... / ...	
33a	Lâ-Edrî	Cenâb-ı şadr-ı a’zam Hâzret-i serdâr-ı Ekrem kim Vücüdîñ rahmet-i mağz eylemiş Hağ dîn ü dünyâya	Eger şîr olsa şemşîrîñ gören bir kerre destinde Künâmîñ arzû eyler çü rûbeh kendin îhfâya	Gazel/8	... / ... / ... / ...	
33b	Lâ-Edrî	Efendim şâ’irânîñ ‘âdet-i me’lûfesidir bu Biraz ruşşat virilse mağşadın başlarlar imâyâ	Efendim şimdi hağkım ise du’â eylerim luğ et ‘Înâyet eyle gel himmet buyur ol va’ di îfâya	Gazel/8	... / ... / ... / ...	
34a	Kevser	Degil beyhüde-gülük itdiğim vallâhi şâyândır Zülâl-i luğfuñ ile Kevşer-i dil-teşne irvâyâ	Yemînde yesârında zafer tevîğ olup hem-râh Öñünde gâşîye-dâr ola Hîzr ol Aşaf-âsâyâ	Gazel/4	... / ... / ... / ...	
34a	Belîğ	Hîrâm-ı kaddiñe gülşende ‘ar’ar ser-fürü eyler Nesîm-i ‘arîzîñ heb gönçe güller arzû eyler	Oñulmazdı Belîğâ dilde zahm-ı gamzesi ammâ Hayâl-i süzen-i müjgânî zülfiyle rûfû eyler	Gazel/6	... / ... / ... / ...	
34b	Belîğ	Tehî-dest ‘aşîk-ı bî-çâreden dilber selâm almaz Kibâr-ı ‘aşr ile hem-meşreb olmuş iltiyâm almaz	Belîğ erbâb-ı nazma hâk-sârî ‘ayn-ı şöhetdür Ki mağta’ şafhada pest olmayınca böyle nâm almaz	Gazel/7	... / ... / ... / ...	
34b	Manîkî	Bizi feryâda şaldıñ haylı miñnet-dîdeyüz senden Hağîkâtsizlik itdiñ ey perî rencideyüz senden	Revâ mı Manîkîden yüz çevirmek hâre yâre olmağ Anunçün ey gül-i nev-reste dâmen-çideyüz senden	Gazel/5	... / ... / ... / ...	
34b	Meşâmî	Göñlüme her dem düşer hicrân hicrân üstüne Tekyedir lâbüd kınar mihmân mihmân üstüne	Pâdişâh-ı mülk-i nazm olmuş Meşâmî bendeniñ Âstânında durur dîvân dîvân üstüne	Gazel/5	... / ... / ... / ...	Enise Nazîre-i Mevlevî Meşâmî Efendi
34b	Nazîm	Yâr dökmüş zülfini ol kadd-i bâlâ üstüne Güyyâ tâvûs-ı cennet kondı tûbâ üstüne	Vechi var her nazmîñi kil-k-i ‘Uğârîd ey Nazîm Yazsa levh-i âfitâb-ı ‘âlem-arâ üstüne	Gazel/6	... / ... / ... / ...	
35a	Şâbit	İbrâz idince gâzelini müş’ir mişâl hağ Virdi o şâh-ı hüsne ‘azîm infi’âl hağ	Dildâr hağtı başımızıñ yazusı imiş Şâbit getirmez bu kadar kîl ü kâl hağ	Gazel/2	... / ... / ... / ...	
35a	Sâmî	O çeşm-i hüsne tab’â ‘amber-i kuvvet-fezâdur hağ Şikest-i reng-i hüsni dil-rübâyâ mûmyâdur hağ	O çâr-ebürâyâ iki mişrâ’-ı mevzûndur Sâmî Ki hüsni mağla’-ı şeh-beyt-i ebrû-yı şafâdur hağ	Gazel/2	... / ... / ... / ...	

35a	Vuşülî	Maḥabbetden lâhî ol meh-i nâ-mihre ḥâlet vir Beni yaqdı aña da zerre deñlü bir ḥarâret vir	Vuşülî dest-i hicrândan ḥalâs eyle hele evvel Kerem kıl ey ecel bir laḥza arâm eyle mühlet vir	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
35a	Enîs	Qıl tebensüm tâ ola ḥandân ḥandân üstüne Naḥvetiñle tâ-be-key giryân giryân üstüne	Ėamzeden mümkün degil nezzâre-i ḥüsni Enîs Gelmeyince ḥâbdan müjgân müjgân üstüne	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Râsiḥe Nazîre Mevlevî Enîs Efendi
35a	Cem [Sultan]	Dil helâk eyler gözün ḥancer çeker cân üstüne Gör a ḥünîdür ki ḳan itmek diler ḳan üstüne	Didim ey cân kaçma Cemden ḥâcîdır güldi didi Gerçi ḥâcîdır velî cân virir oğlân üstüne	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
35a	Râsiḥ	Süzme çeşmün gelmesün müjgân müjgân üstüne Urma zaḥm-ı sîneme peykân peykân üstüne	Hem mey içmez hem güzel sevmez demişler ḥaḳqına Eylemişler Râsiḥe bühtân bühtân üstüne	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	Mevlevî Râsiḥ
35b	Naḥîfî	Kerîmü't-tab' olan ḥaşm-ı denîden intikâm almaz Murâd üzre bilür kim kimseler dünyâda kâm almaz	Naḥîfî güş-ı cân tut sözlerüm 'ayn-ı ḥaḳîḳatdür Alanlar behre-i 'ayş u şafâyı ber-devâm almaz	Gazel/1 4		--- / --- / --- / ---	
36a	Aḥmed Paşa	Bağrımı gel dâğ-ı Ėamdan laleveş ḥün eyleme Za' ferânın yüzümün yaşımla gülgün eyleme	'Aql-ı küllî leylî-i zülfünde Mecnûn eyleyüb Cân-ı meftûl-i dil-âvîzünde meftûn eyleme	Gazel/6		--- / --- / --- / ---	
36a	Raḥmî	Cefâ-yı zaḥm-ı çarḫı çekmeyen şöhretle kâm almaz 'Aḳîḳ-i şâf gevher şerḫa-dâr olmazsa nâm almaz	Ḳumâş-ı tab'-ı pâkiñden Münîfîñ örnek al Raḥmî Ki yoḫsa böyle nazm-ı sâdeyi şimdi kirâm almaz	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
36b	Rûḫî	Şanma ey ḥâce ki senden zer ü sîm isterler Yevme lâ yenfa' uda ḳalb-i selîm isterler	Ezber it kışsa-i erbâb-ı dili ey Rûḫî Ḥazîr ol bezm-i İlahîde nedîm isterler	Gazel/1 2		--- / --- / --- / ---	
36b	Nâbî	Dest-i nâzikden o mestân ki şarâb isterler Güiyâ çeşme-i ḥürşîdden âb isterler	Nazm-ı üstâda nazîre nice mümkün Nâbî Tâze-gü tâze-zebân tâze-cevâb isterler	Gazel/8		--- / --- / --- / ---	
36b	Şabri	Fenâ-yı rûzgârı âk inende 'ayş ü nûş etme Ḥamûş olsañ gerek deryâ gibi cûş u ḥurûş etme	Şaḳın vâdisine öykünme Şabri Ḳays u Ferḥâdın Ne denlü 'aşîḳ olsañ kendüñi bî-'aql u ḥuş etme	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
37a	Aḥmed Paşa	Çekmeyen hicr elemin vaşl şafâsın ne bilür Düşmeyen derde Ėamın dâr-ı şifâsın ne bilür	Tâḳ-ı ebrûsuna peyveste sücûd eylemeyen Aḥmed ol güşe-i miḫrâb du'âsın ne bilür	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
37a	Emnî	Her âḫ itdikçe' aşîḳ şu' le cevvalle tarḫ eyler Daḫı kânun-ı dilde âteş-i seyyâle tarḫ eyler	Fezâ-yı gülşen-i 'aşḳ içre bir Ėonçe ḥayâliyle Hezâr-ı zâr-veş Emnî hezârân nâle tarḫ eyler	Gazel/5		--- / --- / --- / ---	
37a	Belîğ	Nâzenînum tıfl-ı nev-resdür ḳad-i dil-cû çeker Giderek anı görenler na'ra-i yâ Hû çeker	Bir elif çekse Belîğ eş'ârdan düzd-i süḫan Biñ elem peydâ olur güyâ tenümden mü çeker	Gazel/7		--- / --- / --- / ---	
37b	Belîğ	Gâḫ peymâne vü geh sübḫa-i şad-dâne çeker Zâhidi şevḳ ile gördüm çeker ammâ ne çeker	Âferîñ tab'ına var ise cihânda gelsün Levh-i pâke ḳalemi böyle BelîĖâne çeker	Gazel/9		--- / --- / --- / ---	
38a	Lâ-Edrî	Ėarîb 'aşîḳ degil bu köhne evvândan maḫzûz Nice olsun misâfir böyle virânḥânedan maḫzûz	Zuhûr-ı ḥaḫḫına ben ağladıkça ḥande eyler yâr Olur her sebzezâr-ı âlüftesi yarândan maḫzûz	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	
38a	Şâbit	Ruḳye-ḫâñlıḳla ider derde müdâvâ vâ' iz Ḳız oḳur oğlân oḳur tekyede tenhâ vâ' iz	Çirk-i dünyâyı alub dest-i hevesden Şâbit Ḥalkı ḳurtarmaĖa yâ şeyḫ gerek yâ vâ' iz	Gazel/2		--- / --- / --- / ---	

TÜRÜK

38a	Şābit	Saḥa her meclisinde söylerüz sen mülzem olmazsın Degül kürsiye vā' iz ' arşa çıksañ ādem olmazsın	Lebūnden Şābitūñ matlūbı bir ḥarf-i vişālündür ' Aceb nāzendesin hem ḳā' il olursın hem olmazsın	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
38a	Yahyā	Dide pür-ḥūn-ı veleh olduḳça eşk-i ter döker Aḡlamaḳdan ḡayrı dermān bulmaz ölçer döker	Bir ' aceb vādīye şaldı aşk-ı bī-pervā beni Aña ' anḳā-yı ḡayāl uğrarsa Yahyā per döker	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
38a	Vāhī	Mevti añsam teb tutub cismiñ ki gömgök ter döker Şıçrayub cān başıma bu çeşmim eşk-i ter döker	Pir olmuş ayaḡ üzre tırılmaz Vāhī-i zār Sāḳiyā destindeki peymāneyi ditrer döker	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
38b	Niyāzī	Bugün bir meclise vardum oturmuş pend ider vā' iz Okur açmış kitābını bu ḡalḳı aḡladur vā' iz	Yaraşur va' z aña ḡaḳḳā ki yañar yakılır her dem Niyāzīnūñ hemān ancaḳ cihānda adidur vā' iz	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
38b	Rüşdī	Hüsini kıldık temāşā zūlf-i ' anber-fāma dek Yāri seyr itdük şābahdan ḡaşılı aḡşama dek	Yārdan bir buse çün kim olmadı şimdi naşib Çāresi şabr eylemekdür Rüşdīyā bayrāma dek	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
38b	Nedīm	Fırka-i erbāb-ı dilden zümre-i zūhhāda dek Heb esirindir begim mesrūrdan nā-şāda dek	Kilk-i ' ayyārın ' aceb nā-refte rāh açdı Nedīm Ḥāne-i endīşeden gül-zār-ı isti' dāda dek	Gazel/6		... / ... / ... / ...	Nedīm-i Nādide-Gū
38b	Yahyā	Eglenür seyr-i ruḡuñ fikriyle dil bayrāma dek Yoḡsa eylerdi sefer zūlfün ḡamıyla Şām'a dek	Mācerāmuz ḡāk-i pāy-ı yāre takrīr itmege Gitsün ey Yahyā yaşum ol serv-i sīm-endāma dek	Gazel/5		... / ... / ... / ...	
39a	Niyāzī	Ol cihān fāhrinūñ esrārına ḳurbān olayım Ḥuṭbe-i levlakınım şānına ḳurbān olayım Ḳābe ḳavseyini ev ednāsına ḳurbān olayım Ben anuñ ' ilmile ' irfānına ḳurbān olayım Ben anuñ esrār-ı mi' rācına ḳurbān olayım	Ol Ḥasan ḡazretlerine zehr içürdi eşḳiyā Hem Ḥüseyn oldı şusuzluḳdan şehid-i Kerbelā İkisi de aşl u nesl-i cümle āl-i Muştāfā Ben anuñ evlād u ensābına ḳurbān olayım Ben anuñ āl ü evlādına ḳurbān olayım	Muham mes /3		... / ... / ... / ...	
39a	Belīḡ	Ne vaşl-ı yāra fırsat ne belā-yı hicre ṭāḳat var Beni dil-ḡāste hicr itmede bilmem ne ḡālet var	Suḡan-ḡüyān-ı ' aşruñ nazmı mazmūn-dārdur ammā Belīḡ'un sözlerinde hem nezāket hem selāset var	Gazel/7		... / ... / ... / ...	
39b	Kevser	İtmem ḳabūl virse şehān efseriñ baña Yoḳ raḡbetim baḡışlasa kān gevheriñ baña	Ṭab' -ı bülend ḡāme-veş ettirdi ser-fürū Kevser zamāne şā' irinin ekşerin baña	Gazel/8		... / ... / ... / ...	Lī Nāmıḳihi Kevser
40a	Lā-Edrī	İder o sīm-bere cān-ı mübtelām ṭama' Düşermiş olmayıcaḳ bir ümide ḡam-ṭama'	Ḡuşāde itmişken cebre la' l-i şirinin Ḥariş-i buse ider yārdan selām ṭama'	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
40a	' Āli Efendi	Desem vefāyı ḡalḳa idüb aşikār şem' Pervānesine āteş eyler nişār şem'	Meclisde dil uzatdığını ḡadd-i dilbere Barmaḡında ṭolar yürür ol nā-bekār şem'	Gazel/2		... / ... / ... / ...	
40a	Lā-Edrī	Ḥāl-i dildār-ı ki çeşmim ruḡ-ı zibāda görür Merdüm-i ' aksini mir' āt-ı muşaffāda görür	Şi' r-i Maḡdüm-ı felek-ḳadre tanzir olsun mı Ki cihān ḡonçe-i nazmın ser-i şirāda görür	Gazel/6		... / ... / ... / ...	
40b	Nābī	Cemün tamāma irüb devri cām ḳalmışdur O cāmdan bu meclisde nām ḳalmışdur	Felekden almışuz envā' -ı kāmi ey Nābī Hemān almaduḡum bir intikām ḳalmışdur	Gazel/5		... / ... / ... / ...	Nābī Efendi Raḡmetu'llahi ' Aleyh
40b	Nābī	Bu devrānda şafā-yı ḡāṭıra nā' il mi ḳalmışdur Felekden dāḡ-ber-dāḡ olmaduḳ bir dil mi ḳalmışdur	Nedendür cilve-i ma' niye çıkmaz ḡayli müddetdür ' Aceb Nābī kümeyt-i ḡāme pā-der-gil mi ḳalmışdur	Gazel/5		... / ... / ... / ...	

TURUK

International Language, Literature and Folklore Researches Journal
2019, Year 7, Issue 16
Issn: 2147-8872

SONUÇ

Türk edebiyatında ve özellikle de Klasik Türk edebiyatında ayrı bir tür olarak değerlendirilen, manzum veya mensur eserleri bir araya getirerek gerek bilinen gerek adı pek bilinmeyen, duyulmayan şair ve yazarları edebiyat araştırmacılarının incelemesine sunan mecmuaların önemi çok büyüktür.

Bu çalışmada, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi T445 numarada kayıtlı şiir mecmuasının (Mecmuatül-Eş'ar) tanıtımı yapılmıştır. Öncelikle mecmuanın tanımı, tasnifi ve türleri verildikten sonra şiir mecmualarının önemine de vurgu yapılarak konumuz olan mecmuanın dış, muhteva ve dil özelliklerine ilişkin bilgiler sıralanmıştır.

Sonrasında incelenen mecmuanın tanıtımı dâhilinde, mecmuadaki şairler alfabetik olarak listelenmiş ve kullanılan nazım şekil ve sayıları da buna eklenmiştir.

Son olarak mecmuayı tertib ettiğini bildiğimiz ancak araştırmalarımızda ismine rastlayamadığımız “Kevser” mahlaslı şairin, diğer şairlere bakış açısı ve teveccühü belirtilip mecmuadaki bazı önemli hususlar ve bu hususlardaki şiirlerin örnekleri de verilerek mecmua, gelecekteki çalışmalara faydalı olması ümidiyle araştırmacıların ilgisine sunulmuştur.

KISALTMALAR

AKMB Yay.	: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı yayınları
C.	: Cilt
DİA	: Diyanet İslâm Ansiklopedisi
Nr.	: Numara
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
Vb.	: Ve benzeri
Yay.	: Yayınları
Yp.	: Yaprak

KAYNAKÇA

- ARI, Ahmet (2009). “Sakıb Dede”, *DİA*, C.36, İstanbul: TDV Yayınları.
- AYVERDİ, İlhan (2010), *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- CANDAN, Gülşen (2012), “Senî Ali'nin Elif-Nâmesi”, *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/1, s.631-641.
- DEVELLİOĞLU, Ferit (2010), *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları
- ELMALI, Hüseyin, “ El-keşkül” , *DİA*, C.25, İstanbul: TDV Yayınları, 2002.
- GIYNAŞ, Kamil Ali (2011), “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S: 246, s.245-260.

- İSEN, Mustafa ve diğerleri (2009). *Eski Türk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları.
- KILIÇ, Filiz (2006). “Müstezad”, *DİA*, C. 32, İstanbul: TDV Yayınları.
- KUT, Günay (1986). “Mecmualar”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler/ İsimler/ Eserler/ Terimler*, C. 6, İstanbul: Dergah Yayınları.
- ÖZTOPRAK, Nihat (2009), “Elif-nâmelerin Tertip Hususiyetleri ve Metin Tesisindeki Yeri”, *Uluslararası Türklük Bilgisi Sempozyumu (25-27 Nisan 2007) Bildiriler-2*, s. 817-822.
- PALA, İskender (2004). “Mecmua”, “Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü”, İstanbul: Kapı Yayınları. *Türk Dünyası Edebiyat Kavramları ve Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, C.4, Ankara 2005.
- UZUN, Mustafa (2003). “Mecmua”, *DİA*, C.28, İstanbul: TDV Yayınları.
- YILMAZ, Ozan (2008). “Metin Tesisinde Şiir Mecmuğalarının Katkısına Bir Örnek: Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmut Efendi Koleksiyonu 5214 Numaralı Mecmua ve Muhtevası”, *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi 1*, s. 255-280.